

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.—
Pe 3 luni . . . 7.—
Pe o lună . . . 2.40

Pentru România și străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 758.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi N-rul 10

INSERTIUNILE
se primesc la administrație.

Mulțămire publică și Leo
deschis costă anul 20 ML.
Manuscrisurile nu se
raportează.

Nesiguranță.

Arad, 23 Ianuarie.

După trei zile de serioase debateri, comitetul nostru național ne-a dat un comunicat laconic, asupra căruia se opresc azi cercetătoare și concentrate privirile țării întregi. Aflăm din acest comunicat numai, că reprezentanții partidului nostru nu sunt încă dumiriți asupra rezultatelor obținute în cursul tratativelor ce s'au urmat, luni întregi, cu șeful guvernului. Raportul normal, — după cum spune comunicatul — între poporul român și factorii de guvernământ ai statului ungar, nu s'a putut găsi încă definitiv, și s'a ivit, în cursul debaterilor necesitatea de-a i se cere primului ministru, Tisza, lămuriri mai precise asupra elementelor constitutive ale unui acord stabil în relațiile poporului românesc din Ungaria cu statul, cu politica ce se face și se va face în viitor cu gândul unei reale consolidări a statului. Pentru a se risipi orice nedumeriri, comitetul a găsit de cuviință să invite pe cei trei delegați speciali ai săi (dd. Maniu, Mihali și Braniște) să se pună în legătură cu șeful consiliului de miniștri, cerându-i acestuia lămuririle necesare.

În curând, după ce se va fi făcut noul demers, comitetul național se va întruni iarăși, va relua debaterile, în punctul în care au fost părăsite, și abia atunci se vor da publicității, deodată / cu hotărârile ce se vor lua, amănuntele gravei chestiuni, — abia atunci, publicul mare, va putea să primească orientările depline asupra impor-

tanței și înțelesului acordului contemplat de contele Tisza și de comitetul nostru național.

Până atunci, atât contele Tisza, cât și membri comitetului nostru național vor respecta o deplină discreție, pentru a nu i se putea arunca nici unuia vina, că a zădărnicit ori a periclitat prin atitudini neconforme seriozității problemei, soluția contemplată.

Va să zică trebuie să ne învingem cu toții curiozitatea legitimă ce ne animează, trebuie să mai înfruntăm încă nesiguranța unui scurt restimp de definitivă clarificare.

Totul ce putem face e să ne orientăm în marginile prevederii noastre particulare și să încercăm a ne împăca conștiința cu indiciile de ordin general ce putem desluși fiecare în însăși constelația politică a țării noastre. Vedem, că șeful guvernului, contele Tisza e aproape izolat cu nizuințele sale, în mijlocul unei adevărate involburări de patimi. Aproape toți factorii tradiționali politici de ură, toți bărbații de seamă, toate grupările politice, toate corporațiunile sociale maghiare se întâlnesc azi într'o campanie înfrigurată împotriva oricărei schimbări în tratamentul barbar ce ni se aplică nouă, Românilor. Dar chiar și atitudinea contelui Tisza resfrânge azi inconsecvențe, tradează eclipsări de voință și asperități de intenții. Declarațiile ce a făcut în ședința de alaltăieri a camerei, în legătură cu acordul româno-maghiar, chipul puțin fericit în care a apreciat pretențiile noastre legitime de a ni se da garanții legale în privința viitoarei noastre situații în cadrele acestui stat, deprecierea atât de categorică a pușinelor resturi ce ne mai amintesc existența legii de naționalitate dela

1868 — sunt tot atâtea momente, care, după cum am aflat, au avut un efect depresionant și asupra multor membri din comitetul nostru național.

Dacă însă, înțelegerea guvernului nu va fi la înălțimea necesității istorice a unei pașnice convețuiri cu noi, — avem indiciul sigur — am spus și ieri, — că reprezentanții noștri se vor conforma numai și numai intereselor vitale ale neamului. Ei vor refuza mâna minciunii și vor da mâna numai cu celce va putea să reprezinte în sinceritate adevărul.

Înțelegem că antagoniștilor noștri necesitatea istorică le reclamă un sacrificiu suprem. Înțelegem că ei nu pot renunța ușor la privilegiile multiple ale autocratismului lor de rasă și că numai porunca instinctului de conservare le va putea smulge triumful învingerii de sine. Dar aproape tot atât de dificilă e și situația morală a comitetului nostru. Întrebăm: cine și-ar putea face o imagine exactă de situația ce va urma după o eventuală înțelegere cu guvernele acestei țări? Cine poate să ne dea garanțiile absolute ale situației noastre după o astfel de înțelegere? Care va fi programul nostru politic?

Ca la limboldul unei presimțiri, scriam ieri, în clipele în care s'au terminat discuțiile comitetului:

„Indemnurile programului nostru național dela 1881 ard vii în conștiința tuturor, — și înțelegem cât de dificilă poate să fie problema unei nouă și epocale formulări a tradiționalului nostru crez politic, când atât de rar îi îngăduie prevedința omului să se înalțe deasupra nesiguranței vremilor și să

Momente din viața Regelui Carol.

— Culese și traduse după Memorile Regelui. —
De Ion Scurtu.

Lupte în fața Vidinului. — Un regiment viteaz. — Anul 1878. — Armistițiul și condițiunile României. — Domnitorul către tatăl Său. — Pentru jertfele războiului. — O cetățuie de stânci. — România își apără drepturile de aliat. — Vidinul impresurat de trupele române. — Biruințele dela Smârdan și Ainova. — Tarul și guvernul rusesc pretind Basarabia! — Protestările României. — Amenințări muscălești. — Contele Ignatiev în București. — O scrisoare a țarului. — Domnitorul își apără țara și moșia.

(Urmare de ieri).

12/24 Ian. Vidinul este impresurat de trupele românești; cele trei sate, cari stăpânesc poziția cetății, au fost cucerite cu puține pierderi. — Pe malul drept al Dunărei stau în fața Vidinului 15.460 de oameni din infanterie, 2000 din cavalerie și 84 de tunuri. Pe malul stâng, la Calafat și Ciuperceni, stă gata divizia de rezervă a colonelului Slăniceanu; bateriile de asediu, ridicate acolo din primăvara trecută, sunt și ele la îndemână, cu 28 de tunuri.

Știrile despre impresurarea Vidinului spun următoarele:

Divizia IV porni să atace Tatargicul și Novoselti, cu gândul să alunge pe Turci până în ce-

tatea Vidinului. Dar vrăjmașul se împotrivi cu energie și numai Tatargicul căzu în mâinile Românilor, iar Novoselti rămase tot în stăpânirea Turcilor.

Dimpotrivă divizia întâi cuceri repede localitățile Rupta și Rianovți.

Artileria ocupase pretutindenea pozițiuni bune însă din pricina negurei dese nu făcuse multă ispravă.

Generalul Cerchez, care-și adunase toată divizia a doua în fața Vidinului, așteptă rezultatul atacului întreprins de diviziile întâi și a patra, ca să pornească apoi cu trupele sale în contra localităților Smârdan și Ainova, apărute de trei redute tari, deoarece cucerirea acestui punct, socotit cheia Vidinului, era de cea mai mare însemnătate.

Chiar de dimineață Turcii încercaseră, din șanțurile lor, un mic atac împotriva diviziei a doua, țiar fuseră respinși cu pierderi crunte. — După amiază deși negurile nu se risipiseră și puneau la îndoială izbânda, generalul Haralambie dete generalului Cerchez ordinul de atac pe toată linia, atac pregătit de mai înainte printr'un foc de două-zeci și patru de tunuri.

O coloană avea să înconjoare reduta întâi din preajma satului Smârdan, căzând în spatele vrăjmașului; mișcarea isbuti într'adevăr, cu ajutorul negurei dese. În aceeași vreme, patru companii ale regimentului de infanterie 4, sub comanda maiorului Stoilov, având să atace în

front, răsbiră până la întâia redută vrăjmaș, fără să tragă un singur foc de pușcă. Aci se încinse cu vrăjmașul lovit pe neașteptate, o luptă crâncenă, piept la piept, și dacă n'ar fi intervenit coloana de înconjurare, sub comanda maiorului Teleman, încăerarea s'ar fi putut sfârși rău pentru ai noștri, căci la spatele primei redute mai era una; numai după ce trupele de atac ale Românilor primiră noi ajutoare, bătălia se întetă cu furie de partea noastră și amândouă redutele fură cucerite, împreună cu satul Smârdan, smuls din mâinile Turcilor casă cu casă. Partea cea mai mare a vrăjmașilor, scăpând din pozițiunile pierdute, se adăposti în cetatea Vidinului, acoperindu-și fuga cu ajutorul Cerchezilor ieșiți din Vidin să-i scape; dar în reduta a doua Turcii fură nevoiți să se dea prinși în mâinile biruitorilor.

Regimentul 9 de dorobanți cuceri satul și reduta Hinova cu pierderi destul de grele; Români trecură apele râulețului Delensca, ce-i despărția de vrăjmaș, făcându-și drum printre sloiuri de gheață, și Turcii se retraseră tot în cetatea Vidinului, după o scurtă împotrivire.

La ceasurile șase lupta încetă și Români puseră stăpânire pe toate pozițiunile atacate, luând pradă patru tunuri Krupp, mulțime de puști și munițiuni din belșug; trei sute de Turci căzură în mâinile cuceritorilor. Vrăjmașul însă pe câmpul de bătălie peste patru sute de morți și tot atâția răniți; și pierderile Românilor erau simțitoare.

deslușească din taina lor ceea ce poate și trebuie să fie esențial în dezvoltarea firească, nestânjenită, a unui popor, care nu poate să renunțe niciodată la misiunea lui istorică...

Cât de adânc, cât de amețitor s'a căscat abizul între două lumi de aspirații antagomiste; cât de prăpăstios s'au diferențiat două concepții, atât de repulsive în tendințele lor, atât de deosebite ca origină și caracter — și cât de anevoioasă, aproape înconmensurabilă poate să fie opera unei nivelări, unei reapropieri, în timp, în spațiu și în suflete, a două sfere de aspirații, distanțiate azi până în extremul unei veșnice instrăinări.”

Da, conducătorii neamului românesc din Ungaria n'au fost chemați niciodată în fața unei probleme mai grele. În sufletul lor e întreagă povara nedreptăților ce am îndurat și îndurăm fără încetare. Ei își dau seama de înfiorătoarea situație politică, în care ne găsim; ei simt întreagă umilirea în care ne ferocă intoleranța feroce și tăioasă a sistemului maghiar feudal și șovin. Strigătele noastre n'au fost nesincere, hotărârea noastră n'a fost fățarnică, dragostea noastră de limbă și lege n'a fost minciună, hecatombele de vieți ce-am zidit în temeliiile monarhiei n'au fost în bazme, 7 milioane de brațe nu se întind în gol, ci țin de lopețile enormului vas ce se clatină azi pe talazurile amemințitoare ale vremii...

Reprezentanții noștri nu vor primi o situație de permanențiere a fărâdelegilor politice. Bunăvoința noastră vom da-o numai celui care va putea să ne garanteze o similară bunăvoință din partea conducerii de totdeauna a statului, în totul ce ține de afirmarea omnilaterală a acestui popor românesc.

O declarație a contelui Czernin, despre România din Ungaria. „Berliner Tagblatt” anunță din București: Noul ambasador austro-ungar la București, contele Czernin a declarat în fața unui ziarist ungar, că trebuie să admită, că Românii din Ungaria de fapt nu sunt în posesiunea drepturilor lor. Declarația aceasta a contelui Czernin e viu comentată în cercurile din Berlin.

Presa noastră și „pacea” româno-maghiară.

Arad, 23 Ianuarie.

În ziarele românești dela noi găsim următoarele aprecieri asupra tratatelor în chestia păcii româno-maghiare, și anume:

„Gazeta Transilvaniei”. Sub titlul „Cine poartă vina?” „Un bărbat politic român” publică în nrul dela 10 (23) Ianuarie a. c. un prim articol, în care autorul spune între altele următoarele:

„Prima cauză care determină șovinismul a se opune acordării de concesi și în urmare deschiderii unui teren de liberă dezvoltare a naționalităților și în deosebi a Românilor, este ambiția de clasă a dominanților de azi din Ungaria. În epoca noastră democratică această ambiție fără seamă constituie un mare defect al unui popor. Ea este o ereditate din secolii trecuți, când nemeșul ungar stăpânea și cărmuia cu gârbaciul pe bietul iobag supus și îngunchiat. Clasa stăpânitoare, în loc să cerce a înlătura această scădere, o întărește, o cultivă, ca o virtute națională. Și ziarele, creațiile de curente, se adoperează a scoate în relief — natural că fals — diferența între un gentry și un valah. Din sutele de cazuri de acest fel citez unul mai recent. Ziarul foarte răspândit „Az Est”, în nrul său dela 20 Ianuarie infuriat pe împăcare, vorbește la loc de frunte de „Românul zdrențos și semi-animal” și taxează pe Români de dușmani, „cari însă — zice ziarul — nu ne ajung nici până la călcăiul ghetelor”.

Alături de acest defect dăinuiește la stăpânitorii noștri o altă scădere, care nu e cunoscută în țările culte: lipsa simțului de egalitate.

Ori cât strigă stăpânitorii noștri, e fapt, că în țara noastră oligarhică nu există deplină egalitate. Sunt la noi cetățeni mai favorizați și alții cu mai puține favoruri, se înțelege în raport cu statul. În acest punct proiectatul pact a insuflat îngrijorare deosebită în șirul compatrioților noștri, chiar și în partidul lui Tisza.

E un secret public, că majoritatea mamelușilor devenea rebelă și lua o poziție contra împăcării, în cazul când această împăcare ar fi dat Românilor drepturi egale cu ale Maghiarilor....”

„Unirea” scrie: „Vedem cu toții cum întreagă opinia publică ungurească este adânc turburată și de încercările prim-ministrului de a sta de vorbă cu Românii. Toate societățile naționale maghiare, economice, culturale, toate corporațiile și somi-

tățile au luat cea mai ostilă atitudine față de orice pace maghiaro-română. În partidul muncii chiar se observă anumite nuanțe de afront. Khuen-Héderváry, președintele partidului muncii a încercat în câteva fraze echivoce să dezavueze pe prim-ministrul Tisza. Cu un cuvânt întreagă opinia publică ungurească, întreg aparatul public s'a pus de-a curmezișul unei apropieri româno-ungurești — afară de Tisza.

Tisza, ce-i drept, a pertractat mai departe, dar în fața unei așa enorme surescități a opiniei publice ungurești și-a tras binișor pe seamă și a ținut să declare, că din ideea statului unitar național maghiar nu se va jertfi nici o iotă, iar publicul unguresc poate fi liniștit, că în ceea ce privește poziția sa dominantă, nu se va altera întru nimic situația de până aci. Va să zică Tisza, visează de o pace, în urma căreia Maghiarii nu vor suferi absolut nimic, în ceea ce privește prerogativele lor de până acuma, iar statul național maghiar va câștiga enorm, deoarece va mai avea o columnă puternică, — pe Românii împăcați. Cum se poate vorbi totuș de o pace, care nu ne dă nimic, și totuș ne mulțumește, este un rebus, pe care nu ni-l putem explica?

Nu ne putem închipui, că oare cu ce rabulistică s'ar mai putea ajunge și la o astfel de pace, pentru realizarea căreia tot noi să aducem jertfele cuvenite. Ce lipsă am avea noi de o astfel de pace? Dacă Tisza a contemplat astfel pacea cu Românii, apoi s'a înșelat amar. Dar dacă a avut de fapt intenții serioase cu împăciuirea Românilor, ar fi trebuit să susțină pretențiunile noastre în fața opiniei publice ungurești cu toată hotărârea.

În fața opiniei publice falsificate și jidovite ungurești ministrul prezident e dator pur și simplu fără nici un înconjur să constate, că în Ungaria există și Români, cari în cadrele statului ungar au dreptul de a-și întocmi chestiile lor naționale, economice, culturale, amăsurați trebuințelor și aspirațiilor lor proprii.

Când însă ministrul prezident declară, că patrimoniul maghiar rămâne neatins, jertfele de dragul Românilor vor cel mult de natură efemeră, ce motiv ar mai fi atunci să mai credem în deslegarea fericită a chestiei românești? Doar nu crede d. Tisza, că delegații români vor primi o pace, care pentru noi să fie o mai rea situație ca cea de până aci.”

„Drapelul” scrie, între altele, următoarele: „După diferitele discursuri ce le-a rostit contele Tisza în timpul ultim pe tema conflictului național, — ori cât de mare importanță am atribui acestora — ne putem destul de limpede construi cadrele, între cari crede prim-ministrul a putea rezolvi conflictul național și nu se mai reclamă multă bătaie de cap pentru a vedea, că o soluție definitivă a conflictului național este de-a dreptul cu neputință între aceste cadre. Nu credem însă, că nici

Regimentele 4 și 6 de infanterie și regimentul 9 de dorobanși arătasera o vitejie deosebită și pierduseră mulți ofițeri.

13/25 Ianuarie. Pe când se lumina de ziuă, Turcii încercară să recucerească pozițiunile dela Smârdan și Hinova. Dar trupele românești luaseră toate măsurile de apărare și privigherea cavaleriei lor zădărnici atacul vrăjmașului.

În cele două zile din urmă Românii au pierdut 119 morți și 316 răniți. Domnitorul depeșează comandantului general, mulțumindu-i pentru isbândă și însărcinându-l a împărtași trupelor recunoștința Sa pentru vitejia ce-au dovedit.

— Agentul diplomatic al Rusiei comunică ministrului de externe Cogălniceanu, că generalul Ignatiev va sosi cât de curând la București, în drumul său spre Marele Cartier rusec, și ar fi de dorit ca Domnitorul să nu părăsească în aceste zile capitala țării, pentru că Ignatiev are să-i înmâneze o scrisoare din partea împăratului.

Cu inimă grea, Domnitorul trebuie să renunțe la gândul de a pleca spre Calafat, unde-l cheamă dorul trupelor sale biruitoare: toți miniștrii îl roagă stăruitor să aștepte sosirea trimisului împărătesc.

În Adrianopol se tratează mereu preliminarile de pace. Primul ministru Brătianu arată Domnitorului, într-o lungă audiență, situația grea în care ar putea ajunge țara din pricina condițiilor de pace. Generalul Ghica depe-

șează din Petersburg convorbirile ce le-a avut cu Împăratul și cu Prințul Gorceacoff: cu toate că le-a dat toate argumentele pentru dreptul României de a participa la negocierile păcii, n'a putut dobândi decât asigurarea formală că Rusia va apăra interesele României, îi va garanta neatârnamarea și o va despăgubi cu prisosință de toate jertfele aduse, dându-i Dobrogea; însă participarea României la tratativele de pace ar fi cu neputință, pentru că Europa nu i-a recunoscut încă independența.

15/27 Ianuarie. Oastea românească a început bombardarea Vidinului din 148 de tunuri. Trupele de impresurare au primit întăriri și au ocupat toate localitățile din jurul Vidinului, afară de Novoselti.

17/29 Ianuarie. Generalul Ghica depeșează din Petersburg, că Tarul și Gorceacoff i-au declarat formal intenția Rusiei de a lua înapoi partea românească a Basarabiei, pierdută prin tratatul dela Paris, drept despăgubire România va primi delta Dunării și Dobrogea.

— Motivele guvernului rusec sunt următoarele: Teritoriul basarabean n'a fost dat României, ci Moldovei, după ce i s'a smuls Rusiei printr'un tratat, din hotărârile cărora n'a mai rămas în vigoare decât acest punct; prin urmare n'ar fi drept lucru să se pretindă numai Rusiei a mai respecta acest tratat, în paguba ei. Pentru Rusia mai este și o chestiune de demnitate și onoare națională a cere să i se resti-

tue această parte a Basarabiei. În contra acestei argumentări, generalul Ghica s'a provocat la drepturile Românilor din moși strămoși, dar s'a isbit de hotărârea nestrămutată a intențiilor rusești.

Într'o depeșă adresată reprezentantului României la Petersburg, ministrul de externe Cogălniceanu protestează în modul cel mai categoric împotriva pretențiunii guvernului rusec față de guvernul român, sprijinindu-se pe convențiunea ruso-română dela 4/16 Aprilie 1877 și pe toate argumentele de ordin moral. Cogălniceanu însărcinează pe generalul Ghica să respingă odată mai mult și cu toată energia pretențiunile rusești.

Generalul Ghica răspunde că Prințul Gorceacoff i-a tăiat orice discuțiune asupra Basarabiei cu aceste cuvinte: „Orice fel de argumente ați invoca, hotărârile noastre nu le veți putea schimba, căci sunt neclintite. Stați în fața unei necesități politice...”

19/31 Ianuarie. De dimineață se simte un puternic cutremur de pământ. Temperatura a scăzut; Dunărea crește. — Bombardarea Vidinului continuă cu energie.

După ameazi, Brătianu și Cogălniceanu raportează Domnitorului, că generalul Ignatiev a sosit în capitală; au și negociat împreună și dânsul pretinde categoric restituirea Basarabiei.

O scrisoare a prințului Gorceacoff, adresată ministrului de externe la 11/22 Ianuarie, cu-

contele Tisza, cu atât mai puțin vre-unul din conducătorii noștri să fi crezut măcar pentru un moment, că un conflict atât de mare, vechiu și adânc, să se poată rezolvi așa peste noapte.

Nu! În iluzia aceasta nu avem să ne legănăm.

Chestia ce ne preocupă este, că poate găsi comitetul național al partidului în pozițiile contelui Tisza măcar începutul unei noi îndrumări a politicii de guvernament, care dusă cu consecvență în deplinire, să aducă cu vremea acele condiții, fără de cari nici închipui nu se poate o soluție mulțumitoare sub toate raporturile.

Numai despre aceasta poate fi vorba acum la Budapesta.

Și aici așteptăm cuvântul autorizat al acelor, cari sunt exponenții reali ai nemulțumirii exigențelor noastre naționale din Ungaria.

Nu ne va surprinde nici dacă cuvântul fruntașilor noștri va fi, că între cadrele create de Tisza nici măcar de începutul unei asemenea îndrumări au poate fi vorba, dar și în acest caz putem fi convinși, că nu mai este departe momentul, când aceste condiții vor fi date, va trebui să fie date.

Atât interesele interne de consolidare a Ungariei, cât și relațiile internaționale ale monarhiei nu mai suportă conflictul intern național.

„Libertatea” publică la loc de frunte un articol din „Luceafărul” din care noi extragem următorul pasaj:

„Înțelegerea sau neînțelegerea româno-gubernamentală, nu va putea mulțumi pe nimenea, și, înainte de toate nu va putea schimba viitorul, care nu e supus nici înțelegerilor dintre capii politici, nici pacturilor dintre partide, ci este hotărât de cursul regulat și cu tărie de fer al întâmplărilor istorice.

Incheierea, la care vor ajunge desbaterile acestora, ori care ar fi aceea va dovedi numai, că vremile sunt mai tari decât ori ce voim: de om, pentru că nu vor mai putea schimba sufletul mulțimei noastre românești.

Înainte cu câțiva ani, acest suflet dormea încă. Azi acest suflet este trezit! L-au trezit întâmplările istorice, și stăpân peste el este acum numai idealul național (cea mai înaltă țintă a

prinde câteva fraze aproape amenințătoare: România datorește Rusiei tot trecutul ei și tot în Rusia își va găsi razimul cel mai bun pentru viitor; elipa aceasta ar fi hotărâtoare pentru raporturile ambelor țări între ele! Gorceacoff își mai exprimă nădejdea, că înțelepciunea politică a guvernului român va fi mai mare ca patimile de partid!

La ceasurile cinci generalul Ignatiev apare în audiență și prezintă Domnitorului următoarea scrisoare a Împăratului, care nici nu pomeneste de Basarabia:

„Am încredințat aghiotantului meu, generalul conte Ignatiev, misiunea de a se explica neted cu ministrii Alteței Voastre asupra câtorva chestiuni privitoare la eventualitatea negocierilor de pace. Contele Ignatiev îmi cunoaște gândul, sentimentele de iubire cari mă leagă de Alteța Voastră și interesul simpatice pe care România o are în acest sens a primit instrucțiuni să caute o înțelegere. Astfel cred că România va găsi în viitor, ca și în trecut, cea mai bună cheazăie pentru siguranța și propășirea sa. Mă încred cu tărie în concursul Alteței Voastre pentru înlăturarea piedecilor pe cari le-ar putea pune considerațiunile de partid.

„Rog pe Alteța Voastră a primi încredințarea sincerei mele afecțiuni. Alexandru.

Nici contele Ignatiev nu atinge punctul delicat; de abia când îl întreabă Domnitorul, dacă Rusia se gândește a pune în discuție chestiunea unei rectificări de hotar, dânsul răspunde că împăratul însuși ține ca Basarabia să fie restituită Rusiei. Domnitorul nu poate admite acest lucru, ci își exprimă convingerea că numai un curent politic foarte influent în Rusia, dar fără să pornească dela împărat, lucrează pentru atingerea acestei ținte, plăcându-i să pună nainte persoana împăratului. Domnitorul va scrie în chestiunea aceasta împăratului, căci Dânsul nu-și poate da învoirea ca Basarabia să fie cedată. Contele Ignatiev se trudește a dovedi că schimbul cu Dobrogea ar fi un câștig pentru România, dar Domnitorul stăruie în declarațiunea Sa.

străduintelor neamului) în semnul cărora s'au pornit aceste întâmplări mari!

Înțelegere, pact, armistițiu, fie ce va fi, nu însemnează nimic în cumpăna marilor întâmplări, cari ne mână, fără să îngăduie vre-o împotrivire, spre ținta, care până acum ne-a luminat numai în amurg!”

„Libertatea” declară că se solidarizează cu cele scrise de „Luceafărul”.

După ședințele comitetului.

Opinia publică maghiară.

Arad, 23 Ianuarie.

Comunicatul comitetului nostru național a avut darul să îmblânzească puțin șuierăturile presei maghiare. Această presă, și în special cea de opoziție, avea credința, că ședințele comitetului nostru au numai un rost de ordin formal, ele trebuind numai să sancționeze „pactul”, care ar fi fost fixat pe deplin, dinainte, din partea delegațiunii speciale a comitetului. Faptul, că comitetul n'a adus nici o hotărâre definitivă, le-a fost o deziluzie favorabilă.

Paginile prime ale ziarelor maghiare nu mai sunt sacrificate „pactului” și agitația lor s'a refugiat pentru azi în coloanele mai puțin importante. Dar aceste ziare continuă și azi să dea cele mai fantesiste informații opiniei publice maghiare asupra conținutului „pactului.”

Alkotmány spune, că comunicatul comitetului s'a dat pentru a se disimula adevărata atitudine a lui. Comitetul ar fi ratificat pactul. În altfel, — spune numitul ziar — comunicatul e o capodoperă diplomatică, el răsfrânge amândouă fețele de Ianus ale comitetului: voiește să-l mulțumească și pe contele Tisza, dar ține seamă și de încrederea poporului românesc, de teamă să nu fie învinuit că ar fi tradat interesele naționaliste românești.

Népszava, ziarul socialist, constată că comitetul nu se încrede în cinstea politică personală a contelui Tisza, găsind'o insuficientă ca garanție a pactului.

Az Ujság, pretinde că Românii vor da hotărârei lor denumirea de rezoluțiune” și găsește, că aceasta denumire poate să fie tot atât de nenorocoasă, cum a fost, și „rezoluțiunea de Fiume” cu care și-a paravanat regimul coaliției pactul cu Croații. Crede, apoi, că comitetul a fost prea făleț în atitudinea ce a arătat ținând trei zile în șir ședințele.

Pesti Hirlap, spune că o mare parte din membri comitetului, „agitatori” răsăriți din satele și orașelele provinciei, au aflat abia acum despre cuprinsul „pactului” și „și-au pierdut capul”. Pretinde apoi, că ar exista anumite „puncte mai delicate, de o natură mai tainică” ce n'au fost descoperite tuturor membrilor comitetului. Comitetul cere garanțarea în lege a pactului, ceiace contele Tisza refuză. S'a ivit apoi necesitatea, ca să fie ascultați și dd. Dr. Aurel Vlad, Dr. Ioan Suci și Dr. Victor Bontescu. Vorbește în sfârșit, după cunoscutul clișeu, despre ingerența Vienei și a Bucureștilor, despre datoriile ziarelor românești și despre disonanțele ce ar exista între membri comitetului.

Și așa, fiecare în felul său, ziarele maghiare bat apa 'n piuă, zugrăvesc cai verzi pe pereți și scurmă sterilitatea izvoarelor lor de informație, deși bine știu, că membri comitetului au păstrat cea mai severă discre-

țiune, nedându-le nici o informație nici asupra desbaterilor și nici asupra relațiilor din sânul comitetului.

Partidele din opoziție se strădănuiesc, firește, să ațâțe cea mai îndârjită campanie antiromânească.

Comunicatul comitetului în consiliul de miniștri.

Ieri seară, după sfârșitul ședințelor comitetului, dd. Mihali, Branisce și Maniu, în calitate de delegați ai comitetului, l'au vizitat pe contele Tisza în sala ministerială din parlament, remițându-i hotărârea comitetului.

La orele 7 seara a avut loc un consiliu de miniștri, în care contele Tisza a citit comunicatul oficial al comitetului nostru.

Atitudinea și hotărârile consiliului de miniștri sunt necunoscute.

Un comunicat în „Keleti Értésítő”.

Correspondența „Keleti Értésítő” publică următorul comunicat:

Ca rezultat al desbaterilor de trei zile se poate constata, că concesiile desemnate de primul ministru contele Ștefan Tisza, sunt considerate de membri comitetului ca puțin mulțumitoare. În cursul discuțiilor s'au ivit asupra singuraticelor chestiuni nedumeriri, atât în ce privește adoptarea lor principiară, cât și în ce privește modul în care primul ministru contemplă punerea lor în aplicare. Pentru risipirea acestor nedumeriri s'a luat hotărârea, ca delegații comitetului să se puie din nou în contact cu primul ministru, cerându-i lămuriri în privința unor chestiuni menite să creieze relații armonice între poporul românesc și cel unguresc. Conform convorbirilor ce au avut loc azi după amiază (ieri, Joi. N. Rom.) cu primul ministru, noul schimb de idei se va începe la începutul săptămânii viitoare, probabil Marți ori Mercuri. Delegații se simt încă și azi îndemnați să păstreze în privința materialului tratativelor cea mai strictă discrețiune. Cu toate aceste, judecând după starea generală a spiritelor, în sânul comitetului părerile sunt pesimiste și cu greu se crede, că în fața comitetului să poată fi aduse propuneri mulțumitoare.

Neținerea în seamă

a sărbătorilor românești de către autoritățile civile.

— Corespondență specială. —

Brașov, 21 Ianuarie.

E destul de cunoscut faptul că autoritățile statului, nu află nici un prilej potrivit să ne trateze cum se tratează cetățenii oricărei țări civilizate. Ziarele românești țin dela originea lor a eternă și multgrăitoare cronică despre felul cum trăim noi în țara asta a libertăților imaginare. În preajma sărbătorilor Crăciunului s'a luat în acest ziar notă despre concediul de două zile ce l-au primit soldații români dela regimentul din Arad, în timp ce romano-catolicii din acelaș regiment au primit un concediu de 14 zile.

Regimentul al 50-lea din Bosnia a avut și mai puțin noroc, căci în tot decursul sărbătorilor Crăciunului românesc a bătut câmpurile, fiind inspecții de arme. E foarte semnificativ faptul că și autoritățile militare riscă spiritul de disciplină și de echilibru, expunându-se unor astfel de proceduri cari numai folositoare nu pot fi pentru armată.

Autoritățile civile, cu mâinile mai libere și cu porniri mai temerare, nu țin seamă de nimic. În Brașov se țin zile de dezbateri la judecătoria, tribunal, se efectuează execuții, se citează martori în orice sărbători românești, fie e'le cât de însemnate. Și par'că anume îi aleg pe Români mai ales la sărbători. Așa se întâmplă aproape pretutindenea în țară.

În Brașov s'au făcut demersuri în contra acestei proceduri, dar în zădar. În ziua de Crăciun, Anul-nou, Bobotează, s'au ținut desbateri,

ascultări de martori și vânzări. A produs o a-dâncă indignare în Brașov, faptul că au fost chemați în ziua de Bobotează la tribunal o mulțime de Români. Bieții țărani români, credincioși țării și împăratului, nici la prasnicele cele mai mari ale lor n'au pace de sfânta dreptate, care nu-i trece niciodată cu vederea.

Mai mulți avocați români din Brașov au luat o hotărîtă atitudine față de aceste adaosuri la marile nedreptăți ce ni se fac. Dl Dr. N. Mănoiu fiind în ziua de Bobotează la acele debateri, a făcut observare senatului pentrucă nu țin seamă de sărbătorile românești, primind răspuns nemulțămitor. În consfătuire cu ceilalți avocați români, dl Dr. Mănoiu în numele său și al Românilor a înaintat jalbă și petiție la președintele tribunalului din Brașov, arătând cazuri concrete, că tribunalul și judecătorii nu țin seamă de sărbătorile românești, arătând că în anul acesta chiar și în ziua de Crăciun, Anul nou și Bobotează s'au ținut debateri, licitații etc....

Dl Dr. Mănoiu cere să se respecte credința poporului nostru, cere dlui președinte al tribunalului să facă ordine în această privință în întreg comitatul Brașovului și al Făgărașului cari sunt sub supravegherea sa.

Aceasta jalbă înaintată personal, a fost luată cu deosebită atenție la cunoștință de d. președinte al tribunalului, care a dispus momentan, prin o circulară presidială adresată tuturor oficiilor judecătorești de sub conducerea sa, ca pe viitor să țină seamă de sărbătorile românești.

E de dorit ca avocații români, cari în primul rând sunt chemați să apere drepturile Românilor neindreptățiți de administrație ori justiție, să ia totdeauna poziții energice, când nu se respectă sărbătorile românești ori alte lucruri ce ne privesc.

Numai o pășire energetică a noastră poate să producă o atmosferă mai sănătoasă în tot ce privește viața publică.

Ședințe furtunoase în cameră.

Scandaluri ieri — scandaluri azi.

Arad, 23 Ianuarie.

După o dezbateră agitată și mai multe scene sgomotoase, camera a votat ieri în general proiectul despre reforma presei. Opoziția mai spera să amâne dezbaterile cu o zi dar cei mai mulți oratori anunțați, nici nu s'au înființat la ședință.

Primul orator al ședinței de ieri, deputatul Sümegi, a vorbit împotriva reformei presei din punctul de vedere al editorilor de ziare. Al doilea orator, tot din partea opoziției, Alexandru Urmânczy, îndată dela început, a fost așa de violent în expresii la adresa guvernului, a majorității și a președinției camerei, încât vicepreședintele Carol Szász, după ce l'a chemat pe orator de mai multe ori la ordine, i-a luat în sfârșit cuvântul.

Urmânczy a vorbit însă mai departe și președintele l'a extradat comisiei de imunitate pentru nesupunere.

Președintele acordă cuvântul, în agitația generală, ultimului orator al opoziției, contelui Andrassy, care, însă, răspunde la provocările repetite numai după ce Urmânczy declară, că renunță a vorbi mai departe.

Contele Andrassy polemizează cu vorbirea raportorului proiectului și ironizează declarațiile acestuia asupra „libertății și a presei libere”, spunând că între proiectul actual și libertate nu se poate găsi nici o asemănare. Vorbește despre panamale, fazele procesului Désy-Lukács și politica guvernului și a partidului de-

la putere. Spune că chintesența politicii partidului guvernamental e distrugerea garanțiilor libertății în semnul libertății.

Contele Tisza îi răspunde imediat, într'un ton agitat și agresiv, la adresa opoziției. Primul ministru ia apărarea fostului prim-ministru Lukács și declară că onoarea privată a acestuia n'a suferit nici o știrbire prin procesul Désy-Lukács, ci din contră Désy ar trebui să se ascundă în fața lumii, după ce a ridicat acuze atât de grave, pe cari apoi nu le-a putut dovedi.

Mai vorbesc de încheiere la reforma presei secretarul de stat al ministerului de justiție Leopold Vadász și ministrul Balogh.

Nemai anunțându-se apoi nici un orator la reforma presei, camera votează în general acest proiect.

După aceasta se trece imediat la dezbaterile pe paragrafi. Se anunță deputatul Polonyi la cuvânt și voiește să vorbească pe lung și pe larg la titlul proiectului, camera însă nu-i permite. Polonyi își adună actele și declară că nu mai discută, căci nu voiește să se lase aruncat afară. Președintele îl îndrumă la ordine. Deputatul Szmeccsányi vociferează împotriva președintelui, și este extradat comisiei de imunitate.

După o scurtă vorbire a ministrului Balogh, care recomandă titlul proiectului spre primire, se trece la stabilirea ordinei de zi pentru ședința de azi.

În cursul discuției la ordinea de zi, contele Andrassy respinge atacurile „mojicești și fără bază morală” ale contelui Tisza împotriva lui Désy. Contele Andrassy declară, că contele Tisza poate să-și considere de-o mare cinste, dacă Désy ar sta de vorbă cu el.

Vorbește încă deputatul Szmeccsányi și îl acuză pe contele Tisza, că deși a avut cunoștință despre toate în procesul Désy-Lukács, totuși n'a făcut depozitii în conformitate cu codul penal.

Contele Tisza se scuză cu faptul, că Désy a atacat onoarea privată a lui Lukács. Mai recunoaște că a primit în zilele trecute o listă dela contele Hardegg, cu numele deputaților implicați în chestia tripoului de pe insula Margareta. Primul ministru declară că în curând va da în publicitate această listă.

Désy îl provoacă pe contele Tisza.

După cum se anunță din Budapesta Désy Zoltán l'a provocat azi pe primul ministru, contele Tisza pentru declarațiile acestuia ofenzatoare din ședința de ieri. Secundanții lui Désy sunt Francisc Bolgár și Ștefan Bottlik. Contele Tisza până acum nu și-a numit secundanții.

Ședința de azi.

Opoziția inscenează nouă scandaluri. — Contele Andrassy e scos afară.

Inversunarea opoziției împotriva guvernului și a majorității, sbiciuită la culme prin cuvintele ofenzatoare ale primului ministru, din ședința de ieri, la adresa lui Désy, a izbucnit azi cu violență și patimă. Membrii opoziției, în frunte cu Apponyi și Andrassy, s'au înființat în cameră în semnul scandalurilor. Furtuna s'a deslănțuit îndată la începutul ședinței.

Ședința de azi deschizându-se la orele 11 fără un sfert, camera votează, în baza raportului comisiei de imunitate, excluderea deputaților: Urmânczy dela 40 ședințe, Desideriu Abraham dela 15. Ioan Justh dela 5 ședințe, pentrucă au tulburat dezbaterile cu invective la adresa președintelui.

Continuându-se apoi dezbaterile pe paragrafi a proiectului despre reforma presei, primul orator, contele Apponyi declară, că până când președintele, nu-l va chema la ordine pe primul ministru pentru declarațiile ofenzatoare ce și-a permis la adresa lui Désy, nu va lua parte în discuție. Președintele Beöthy îi răspunde contelui Apponyi, că nu se lasă ședionat și declară că deoarece contele Tisza și-a exprimat numai părerea subiectivă, nu are nevoie de necesar să-l îndrume la ordine.

Isbucnirea furtunei.

Renunțând contele Apponyi să vorbească, ia cuvântul Béla Barabás. Cuvintele lui provoacă protestări din partea guvernamentalilor și aprobări și aplauze sgomotoase în rândurile opoziției. Amestecul de glasuri ce se ridică din ambele tabere fac un sgomot infernal. În gălăgia generală Barabás își termină vorbirea. Deputatul Ștefan Rakovsky cere cuvântul la regulament, camera însă nu admite.

Rakovszky vorbește însă cu toate acestea. Președintele Beöthy enunță că nu se lasă terorizat.

Contele Andrassy cere cuvânt la regulament, — majoritatea camerei însă nu i-l dă.

Președintele pune capăt scandalului suspendând ședința.

În cursul pauzei apare în sala de ședințe garda parlamentară și-i scoate afară cu forța pe deputații Loránt Fráter, Carol Huszár, Béla Barabás, Héderváry Lehel și Vázsonyi.

Afară pe culoare deputații discută agitați. Primul ministru într'un grup de guvernamentali face următoarea declarație:

— Trebuie să trecem și peste aceasta. Trebuie să scoatem afară întreagă opoziția.

Nici Andrassy nu se supune.

Pe la orele 12 și jumătate redeschizându-se ședința contele Andrassy cere din nou cuvânt la regulament. Președintele îi refuză cererea declarând că camera nu-i dă permisiune.

Contele Andrassy declară că n'are grijă de aceasta, și vorbește mai departe. Cuvintele lui însă se pierd în strigătele asurzitoare ce se aud din ambele tabere.

Președintele îi strigă cu glas tare contelui Andrassy:

— N'ai drept să vorbești!

Andrassy vorbește însă mai departe. Deputații sar pe bănci și în sgomotul infernal, președintele previne încăerarea, suspendând din nou ședința.

Gardiștii îl scot afară pe Andrassy.

Comedia cu garda parlamentară se repetă. La ordinul președintelui cerberii parlamentului intră în sală și conducătorul lor îl provoacă pe contele Andrassy să părăsească sala.

Acesta strigă agitat:

— Acestui președinte nu mă supun!

Gardiștii primind însă ordin îl scot afară pe contele Andrassy.

Deputații opoziționali părăsesc pe aceasta cu toții sala. Li se asociază și ziaristii.

Ședința continuă în absența opoziției.

Cronica externă.

Chestia Mediteranei orientale. Ziarul italian „Giornale d'Italia” scrie că în chestia Insulelor Egee, și a concesiunilor pe cari Italia le cere în Asia-mică, politica Germaniei e cam pasivă căci atât Germania cât și Austro-Ungaria în această chestiune au dat cuvântul Italiei și se conduc după vederile aliatei lor dela sud. Dimpotrivă, este hotărâtoare în această privință, atitudinea Angliei, dela care atârână dacă criza actuală va primi o soluție mai mult sau mai puțin grabnică, ca și mai mult sau mai puțin pașnică.

Spania intră în triplul acord. În unele cercuri diplomatice din Paris se spune că președintele Poincaré se va duce în curând la Petersburg cu scopul de a întări și mai mult relațiile dintre puterile triplei înțelegeri. Se mai spune din sursă bine informată că Poincaré voiește să convingă guvernul dela Petersburg că ar trebui începute demersuri pe lângă Spania să intre în triplul acord. Delcasse, fostul ambasador francez la Petersburg a sondat situația în această chestie în cercurile diplomatice rusești, iar Poincaré cu ocazia vizitei sale la Madrid s'a convins că Spania este dispusă a satisface această dorință a republicii franceze. Poincaré va continua tratativele cu ocazia vizitei sale la Petersburg. Guvernul francez are speranțe că Poincaré își va îndeplini misiunea cu succes.

Scrisoare din Caransebeș.

Caransebeș, 21 Ianuarie.

Marți seara, în 7/20 Ianuarie a aranjat societatea femeilor române din loc petrecerea obișnuită dela Sf. Ion. A reușit și de data aceasta pe deplin, mulțămită pregătirilor întinse, făcute de comitetul societății, apoi sprijinului eficace ce-l are totdeauna din partea publicului românesc. Își are pentru fiecare an această petrecere — putem zice — publicul său abonat, care sprijinește cu toate mijloacele scopul frumos ce-l urmărește această reuniune a damelor române din orașul nostru.

S'a regretat mult, că Prea S. Sa episcopul Dr. E. M. Cristea, care poartă mare interes pentru această reuniune, de data asta — din motive sanitare — n'a putut fi de față.

Petrecerea s'a început la orele 8¹/₂ seara, reprezentându-se piesa teatrală: *Prostul de L. Fulda*.

Rolul „prostului” Iustus Haerberlin — l-a jucat fidel dl prof. Dante German.

Dna Zinuța Dr. Grădinaru, jucând pe „Doris”, ar fi putut fi invidiată chiar și de o americană adevărată. Prin interpretarea precisă și simțită a rolului ce-a avut, a stors și de data asta multe aplauze publicului.

Pentru rolul d-nei „Schirmer” s'a făcut o nimerită alegere în persoana dnei Valeria Rațiu. Dânsa ne-a arătat cu talent tipul soacrelor de cari au atâta spaimă tinerii burlaci de azi.

S'a afirmat bine — cu toate că pentru prima oară a urcat pe scenă — d-șoara Lucia Zăvoian, jucând cu siguranță deplină pe „Lisbeth”.

D-șoara Anuța Popovici a susținut cu pricepere și multă gingășie rolul d-șoarei „Lucy Henzel”.

Rolul avocatului „Kurt”, a librarului „Wilibald” și a inginerului „Gerhardt” l-au avut dnii: Emil Grădinaru, Iancu Popoviciu și Ion Curescu, jucând fiecare cu deplină înțelegere rolul ce-l aveau, ca veri egoiști ai lui Iustus Haerberlin, pe care-l fac să renunțe la moștenirea lăsată lui de unchiu-său.

Ca judecător a fost dl Dimitrie Sgăverdea interpretându-și rolul spre mulțămirea generală a publicului.

Pe medicul „Dr. Thilenius” l-a jucat cu succes dl Alexandru Janculoviciu.

S'a achitat bine de rolul avut ca grefier dl A. Goian, iar d-șoara Adriene Titoni ca servitoare la dnă „Schirmer”.

După reprezentația teatrală a urmat dans până târziu după miezul nopții.

Se vorbește mult în orașul nostru despre ridicarea unui monument decedatei regine Elisabeta. În acest scop a mers Sâmbătă în 4 Ianuarie v. la comitele suprem al comitatului nostru o deputație constând din mai multe dame, române și străine, pentru a-i aduce la cunoștință mișcarea ce vor s'o pornească pentru realizarea acestui plan. Tot în cauza aceasta se va ține luni, săptămâna viitoare o consfătuire la casa orașului, la care sunt invitate toate damele din loc.

Tin să constat, că ideea a pornit dela străinii din oraș și deși frumoasă, totuși sunt mulți cari cred, că — având în vedere criza financiară și alte greutăți — timpul n'a fost bine ales pentru pornirea unei acțiuni mari de felul acesteia.

Duminecă seara în 5 Ianuarie v. a avut loc o consfătuire a fruntașilor români din loc în sala restaurantul „Central”. Această consfătuire ne este o garanță, că pe viitor interesele românești în acest oraș vor fi susținute cu mai multă tărie ca în trecut. Au fost de față aproape toți intelectualii români — cam 30 persoane — pentru a decreta o solidaritate mai strânsă între aceia, cari conduc viața publică românească în acest centru al Bănătuului. Este știut, cât de grea ne-a fost orice manifestare — culturală, economică — tocmai din lipsa unei solidarități depline între cei chemați a conduce treburile noastre.

După vorbirile ținute de dnii: Ștefan Jianu, Iuliu Vuia, Dr. Gheorghe Labontiu, Dr. Cornel Cornean și Ilie Orzescu, toți cei prezenți sunt

de acord, că pe viitor să ne strângem tot mai bine rândurile, lăsând la o parte orice motive personale în interesul binelui obștesc. Credem, că această înțelegere între fruntași, o să-și arate cât mai curând roadele sale binefăcătoare.

„Pădurea”.

Cursul complementar dela școala civilă română din Arad.

La școala civilă de fete din Arad s'a reinființat cursul complementar pentru absolventele celor 4 clase ale școlii civile.

În acest curs se va învăța:

1. *Religie morală și literatura bisericească.*
2. *Limba română, îndeosebi literatura modernă și clasică români în 4 ore săptămânal.*
3. *Limbile moderne: maghiară, germană și franceză (facultativ) 2—3 ore.*
4. *Bucătărie practică și teoretică în cel puțin 1—2 ore în fiecare zi. Elevele vor ajuta menajerei în bucătărie, vor lua parțe chiar la cumpărăturile ce se fac pe seama internatului și ca să se deprindă în conducerea socotelilor de casă, va face fiecare socotelile bucătăriei internatului.*
5. *Economie teoretică și practică, în bucătărie și grădină 4 ore.*
6. *Lucru de mână și croit. Aici se va ține seamă mai ales de lucrările ce se cer în casă, dar se va da instrucție necesară și pentru confecționarea lucrurilor mai fine. Elevele cari doresc, vor putea avea ore de pirotgravură și pirolură. La croit se va pune pond pe croitul hainelor de casă, dar cu cele mai înaintate se vor face exerciții pentru hăinuțe de copii și chiar de toalete. 8—10 ore la săptămână.*
7. *Chimie de casă pentru cunoașterea celor mai importante fenomene chimice din economia casnică. Câteva preparate, cari au importanță la curățenia locuințelor, sau pot fi folosite ca medicini de casă. În aceste ore de chimie se vor face și câteva lecții de biologie, cari sunt necesare pentru explicarea medicamentelor. În 1—2 ore la săptămână.*
8. *Aritmetica. Improspătarea cunoștințelor din clasa a IV a școlii civile în 2 ore la săptămână. Se vor controla totodată și socotelile elevelor făcute în bucătăria internatului.*
9. *Contabilitatea simplă și corespondența comercială în 4 ore la săptămână. Orele acestea au în vedere nu numai comanda, ce le-ar putea face elevele în viață, ci scopul lor e, de a da cunoștințele necesare să poarte o gospodărie mare, sau să ajute soților și părinților comercianți în purtarea socotelilor, eventual să poată fi aplicate, — cele cari ar avea lipsă de a-și câștiga singure pâinea, — ca purtătoare ale socotelilor, eventual ajutoare la instituturile de credit etc. Elevele vor face exercițiile necesare să-și însușească tehnica mașinei de scris. Ca în ori care școală vor mai avea*
10. *Muzică, cântări și gimnastică împreună cu clasa a IV a școlii civile.*

Incepând cu 1 Februarie se începe al doilea semestru și elevele cari doresc să cerceteze cursurile se pot înscrie pe semestrul al doilea. Pentru jumătate an se plătește 250 cor. taxă de internat și didactru 50 cor. pentru anul întreg.

O anchetă artistică în Tară.

Arad, 23 Ianuarie.

Ziarul „Rampa” din București a deschis o anchetă între pictori. La întrebarea: „Cum am ajuns pictor?” răspund mai mulți artiști. Dintre răspunsurile acestea dăm mai la vale pe al pictorului Ștefan Luchian, părăndu-ni-se cel mai interesant.

Iată scrisoarea:

M'am apucat de pictură fiindcă nu-mi plăcea cartea și mai ales școala. Trăgeam la fit cât puteam și cu deosebire la desen și la muzică. Și pe urmă m'am înscris la școala de bele-arte și la Conservatorul de muzică. Așa sunt curiozitățile vieții... Faci tocmai ceea ce nu gândești...

Firește că mama nu voia în ruptul capului să mă lase să mă fac „zugrav” și „lăutar”.

Dar nici școala de bele-arte nu mi-a plăcut. Nu mă duceam decât înainte de amiază, iar după amiază mergeam la Conservator...

Dealtmintețea școalele nu mi-au plăcut niciodată. Dovadă că m'am dus la Paris să urmez la școală și când colo, n'am urmat decât tocmai trei săptămâni la

Academia Iulian. Mă plictiseau profesorii cari, la rândul lor, se plictiseau și ei de elevi. „Pal mall Trop rouge! Ca va, ca va!” Asta era învățătura... În loc de asta eu n'am pus pe trai. Aveam nițică stare. Și am mâncat-o în trei ani. Adică mi-au mâncat-o alții... Dar, în sfârșit, astea sunt lucruri vechi și trecute...

Pe urmă am mai stat la München un an de zile, iar șase luni am urmat la școală mai serios...

Dar câte n'am făcut și n'am pățit până ce nu m'a pironit locului boala asta neîdurată? Am zgrăvit și biserici. Iacă, biserica cea mare din Alexandria și biserica Brezoianu de aici, în tovărășie cu Artachino. Habar n'aveam eu de pictura bisericească, dar în schimb aveam tupeul tinereții. Cu cea din Alexandria am câștigat ceva parale, dar cu cea de aici ne-am ars urit. Pe asta de aici am făcut-o pentru 7000 lei. Aș fi luat-o și pentru 2000 căci eram tinichea și aveam nevoie de acutul de 1500 lei...

Am zgrăvit și o casă. Pentru 5000 lei am făcut o muncă de 50.000. Iar la urmă mai am fost și tras pe sfoară. Am căzut bolnav, am intrat în spital, unde am stat șase luni. Casa era gata zgrăvită; mai lipsea doar poleiul la vre-o două uși. Și mai aveam de luat ceva parale dela proprietarul casei, care e un domn foarte bogat. Am trimis din spital după restul de parale. Dar mi s'a refuzat pe motiv că din restul acela a plătit pe lucrătorii cari au terminat ușile... Când am ieșit însă din spital, m'am pomenit cu un pachet dela acel domn bogat. În pachet era o redingotă veche, pantaloni vechi și o vestă uzată. Mi le trimitea să le primesc „căci sunt ca noi”... Cum se vede mă bucuram de foarte multă considerație din partea domului cela foarte bogat...

Dar câte-câte n'am pățit? Ar trebui zile întregi să le povestesc. Și, cine știe, poate că nu e bine să le știe toată lumea?

Ștefan Luchian.

Cronică artistică.

Expozițiile pictorilor D. Mihailescu și Gh. Matei.

București, 8 Ianuarie.

La Ateneu, în sala Exarcu s'au deschis Duminecă expozițiile pictorilor D. Mihailescu și Gh. Matei. Din cele 65 de pânze, câte expune d. Mihailescu, majoritatea lor ne redau diferite colțuri dela țară.

Un rusticism transpiră din aceste pânze.

Pictorul nostru, e înamorat de viața dela țară. Și d. Mihailescu reușește, în unele pânze să ne redea elixirul poeziei rustice. Parcă simțim în jurul nostru parfumuri tari de pomi înfloriți. Cireșii înfloriți din fața casei țărănești din pânza „În primăvară” ne face să credem că tot aceea fericire o găsim și în casă, care o vedem că se desprinde din flori, din prispa înaltă, din pereții spoși. Măcar că e întors. Noi știm mizeria dela țară. Și marele Grigorescu a eternizat viața aceasta așa cum e în grôteasca ei realitate. În „Colț de casă” e atâta vis, poezie. Pomi sunt niși de floare, ai crede că un colț de rai împrejmuită căsuța aceasta. Sufletul inocent al pictorului se vede a fi vrăjit de poezia primăverii. „Din Joseni, primăvara”, „Întrare în sat primăvara”, „În primăvară”, „Din Berca primăvara”, sunt flori, flori, pretutindeni flori.

În peisajul „Din Băneasa”, mestecenii, preoți evlavioși în odăjdii albe, ce tremură pe țărnuțul râului, parcă vor să se închine cucernici Apusului ce rade pe culmi, îmbujorat...

În „Margine de pădure”, metalul verde al pădurii e redat perfect de real, cu toate acestea nu ne captivează. Li lipsește ceva.

Interesante sunt „Corturile Spoitorilor”, poate a Țiganilor lăeți. E așa de melancolică pânza „Ruine”; peste vârful copacilor îngălbeniți, se zărește o pată roșă, — ruina unui castel, pare-mi-se, — pe care o nimbează amurgul violet de toamnă.

E nostimă „Bucătăria mănăstirei Căldărușeni”. Privindu-o mai departișor, îmi făcea impresia că un Mefisto se plimbă prin infern. Dar nu. Un biet călugăr în fața vâlătăii, tăcut, obosit, își prepară de-ale mâncării. În fine d. Mihailescu, nu în mai puțin, decât 15 pânze, ne redă râuri sub diferite aspecte, în amurg, la amiază, după ploaie etc. ceea ce reclamă un talent de forță și o artă rafinată, subtilă. Reflexul razelor din asfințit în valurile apei, nu se reoglindeste fidel în unele din pânzele acestea. E lipsa de pasiune pentru artă, ori muncă necizelată la perfecție.

În ori ce caz, d. D. Mihailescu e un pictor de talent, care sperăm, cu altă ocazie, va suprima unele din acele pânze cari sunt incompatibile cu talentul dsale și va face o selecție în aranjarea

pânzelor, așa încât să satisfacă și gusturile cele mai pretentioase și rafinate în materie de artă.

Pictorul Gh. Matei, dacă-i putem zice „pictor” — fiindcă dsa abia acum e în formație, — expune vre-o 35 picturi, 16 modele de reclamă pentru diferite firme din străinătate, 11 desene și coperte pentru firme din Germania.

Tânărul Gh. Matei e originar din Sibiu, deci nu ne mirăm că revista sibiană ține să-l consacre în nrul din urmă de pictor de mare talent. Și nu ne miră nici faptul că tânărul Matei, a expus și doi nume din revista „Lucefărul”, unde e vorba de dsa.

Pânzele dlui Matei, la București, fără îndoială sunt o noutate. Unii mai naivi îl vor ține drept întemeietorul vre-unei noi școli în pictură. Am văzut ieri vizitatori, cari căscau ochii mari, ori zimbând malițios în fața acestor pânze. Dar felul acesta de a picta în străinătate e profesat mai de mulți ani. Eu am văzut astfel de pânze anii trecuți la o expoziție din Berlin, unde expuneau mai mulți pictori norvegieni. D. Matei a făcut școala în Germania, e ușor deci de înțeles cine sunt maestrul său și suntem aplicați să-i scuzăm și greșala când dsa e pur străin în toate lucrările dsale.

Iată de ce spuneam mai sus că d. Matei e un talent în formație, dela care, dealminteri arta românească poate aștepta foarte mult, firește, atunci, când va fi izbutit să-și croiască o cale proprie a sa, fără a imita arta germană.

„O cădere de apă în Carpați” (Viștea) e o pictură interesantă prin hazardarea și contrastul culorilor. Un pumn de creeri (apa) sunt aruncați pe vârful muntelui roș, albastru, verde, etc. culorile curcubeului; aceasta e taina mare de a picta a dlui Matei! — și creerii acestia se trudesă să intre în creștetul muntelui, ca să poată apare, după un moment, mai jos.

Muntele Rafsundul din Norvegia e redat în mai multe aspecte, acuși e acoperit de zăpadă, pe care își joacă amurgul raze violete, roșii galbene etc., iar curcubeul... de altă dată s'alintă pe crestele munților un smoc de raze rubinii, poate e răsăritul ori apusul, știu eu!

„Fiorduri din Norvegia” și „Seara în fiord” ne reamintesc par'că povestirile lui Björnson. „Noemvrie”, „Martie” sunt jocuri de lumini, umbre, spectre, visuri și în fine iar celea 7 culori...

„Liniste” e așa de simbolică, de misterioasă, umbra unui zăvoiu se reflectă neagră, plumburie, în oglinda apei, nici o lumină, nici o stea pe cer, nici o mișcare în apă, a încremenit par'că apa, o noapte adâncă, o liniște sepulcrală pretutindeni, o liniște mistică, sfântă, la sânul căreia dorm așa de tihniți vizionarii, o liniște pe care o găsim cântată de Eminescu în Sonetul Veneției.

A. Maior.

INFORMAȚIUNI

Arad, 23 Ianuarie 1914.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță: ger, vreme uscată.

Prognostic telegrafic: ger.

Temperatura la amiază a fost 6.9 C.

Presă franceză despre ministrul României dela Paris. Cetim în ziarul parisian „Le Figaro” sub titlul „O distincție bine meritată”:

O telegramă din București anunță că d. Alexandru Lahovary, eminentul ministru al României la Paris, a fost decorat cu Cordonul Coroanei României. Această înaltă distincție nu va lipsi să bucure pe numeroșii amici pe cari strălucitul diplomat îi are în capitala noastră.

Dela sosirea sa printre noi, d. Lahovary a căutat, prin toate mijloacele, să desvolte legăturile materiale și morale ale țării sale cu Franța.

Se știe rolul strălucit jucat de diplomația română în timpul crizei balcanice. Nimeni nu ignorează că d. Lahovary a fost unul din inspiratorii și povățuitorii cei mai ascultați ai guvernului său. Foarte agreat de regele Carol, care îl onorează cu o stimă deosebită, decorațiunea ce i s'a dat este chiar semnul acestei agreeri și consacrarea dreaptă a unei lungi cariere consacrată în întregime serviciului țării sale.

Procesul Rutenilor. În cursul debaterii de azi a procesului Rutenilor, au fost ascultați cei 4 acuzați din Blstra de Jos, cari toți au respins acuzația că ar fi agitat împotriva statului. Președintele le citește procesul verbal care l'au iscalit în fața judelei de instrucție. Acuzații declară că au iscalit acel proces verbal fiind constrânși de amenințările jandarmilor. Acest proces verbal, de altcum nu li s'a cetit și astfel nici n'au putut ști ce subscriu. În cursul zilei de azi au mai fost ascultați și acuzații din comuna Lucica mare.

Mari zăpezi în Spania. Se anunță din Madrid: Din cauza zăpezilor mari, capitala Spaniei este izolată de o săptămână de restul lumii. Circulația tuturor vehiculelor pe străzile orașului a încetat cu desăvârșire. Transportarea alimentelor pentru populația orașului este imposibilă. Capitala seamănă cu un oraș asediat.

Iar frigurile înarmărilor navale. Toată lumea știe, că imperiul britanic posedă azi cea mai formidabilă armată navală de pe glob. Flota engleză este așa de numeroasă și așa de bine organizată, încât chiar dacă nu s'ar mai face nimic pentru progresul ei, celelalte flote mai au încă nevoie de mulți ani pentru ca să poată ajunge strălucirea flotei britanice.

Cu toate acestea Anglia a crezut că nu poate rămâne pe loc. Politica imperialistă exclusivă care are cuvântul predominant în imperiul britanic nu înțelege să se oprească în drumul ei ascensiv și ministrul marinei Churchill a întocmit un întreg program de reforme și de augmentare a flotei. Negreșit că acest nou program cere însemnate sacrificii budgetare și s'au găsit azi oameni în Anglia cari să opue un veto categoric acestor tendințe.

Ultimele telegrame cari ne sosesc arată că chiar în sânul cabinetului lordul Churchill întâmpină o serioasă împotrivire, mai ales din partea ministrului de finanțe, lordul Lloyd George. Se poate — deși e foarte puțin probabil — ca aceste neînțelegeri să conducă la o criză de guvern, se poate chiar ca actualul guvern să demisioneze de această chestie.

E sigur însă că în cele din urmă glasul imperialismului acut care stăpânește Anglia va trebui să fie ascultat; dacă nu actualul guvern, cel care va veni după dânsul va trebui să execute programul lordului Churchill, cu oricât de multe sacrificii budgetare, pentru că a face alt fel ar însemna să lucreze contra aspirațiilor întregului popor englez.

Și în Anglia nici un guvern nu poate realiza asemenea minuni.

Decorarea lui Enver bey. Locotentul-colonel de stat major turc Nuri a fost numit comandat al corpului întâi de armată din Constantinopol în locul marelui Liman. Ministrul de război Enver pașa a fost decorat cu marele cordon al Medjidiei.

Casina română din Sebeșul-săsesc și-a ținut adunarea generală ordinară pentru anul 1913 în 20 Ianuarie a. c. De astădată s'a remarcat un interes mai viu față de această instituție ca până acum și după afirmația unuia dintre cei mai bătrâni membri ai ei adunarea aceasta a fost cea mai interesantă din câte a văzut dânsul. Să sperăm dar, că cu anul curent va intra și casina noastră într-o fază de activitate mai rodnică.

Din raportul general al comitetului reținem pentru această informație publică următoarele date:

Casina a avut în anul trecut 25 de membri, dintre cari Ion Oncescu și Avram David au decedat în decursul anului; adunarea generală își exprimă condolențele pentru această pierdere prin ridicare. Avera casinei face în numerar și pretensiuni incasabile în total 746.91 cor., plus inventarul mobiliarului. Fondul inițiat acum 6 ani de casină cu menirea de a se clădi o casă națională în acest oraș a trecut bineșor de 1000 cor. Augmentarea lui se face an de an prin răscumpărările feliicitărilor de Anul-nou și se administrează de prezent de către comitetul despărțământului „Astrei”. Din ziare am avut abonate patru românești și unul unguresc. O rană veche și aproape incurabilă formează chestia localului.

Referințele locuințelor de închiriat în orașul nostru sunt astfel încât numai cu jertfe materiale foarte mari s'ar putea recivra un local corespunzător din toate punctele de vedere.

Pentru anul 1914 biroul și comitetul casinei s'au constituit în modul următor: Președinte: Ioan Băilă, v.-preș.: Dr. Nicolae Lazăr, secretar: Ambrosiu Tatar, casier: Ioan Ursu, bibliotecar: Nechita Luculet, econom: Petru M. Opincariu; membri în comitet: Sergiu Medean, Ion Simu, Gheorghe Tătar, Gherasim Cărpinișan, Dr. Atanasie Moga și Gheorghe Crețariu. Cor.

A murit pictorul Filippo Carcano. Din Milano vine știrea, că în 19 Ianuarie noaptea a murit acolo pictorul lombard Filippo Carcano în vârstă de 73 ani, la 24 de ore după ce l'a părăsit soția sa Annetta, cu care a trăit patruzeci de ani. Italia pierde în Carcano pe cel mai bun peisagist al ei. Naturalismul său nu e naturalism de imitație, ci adevărata expresie a iubirii de adevăr. El a alungat din pictura sa maniera romantică a școlii vechi și a prins ce a crezut de bine, cu o îndrăzneală simplitate. Primele lui bucăți în acest fel sunt: „Partia de billard” și „Școala de dant”. Insă bucata care l'a făcut cunoscut întregii Italii a fost „Piața lui Marc”, care a pictat-o în 1882 și care a devenit o pozoabă a galeriei moderne din Roma.

În 1887 dă la lumină alte peisagii venețiene.

Intr'aceea Carcano a dezvoltat și ca profesor o frumoasă activitate. Cunoscuții artiști Gignous, Boggiari și Carozzi au fost elevi de ai săi. Chiar și arta faimosului Segantini n'a rămas departe de influința lui Carcano.

Moartea unei mari patriote. Se anunță din Roma: A murit la Veneția, într'un spital, Ecaterina Preskowsky, descendenta unei nobile familii poloneze și care a jucat un rol însemnat în istoria rescumpărării politice a Italiei. Fermecată de eroismul și de mărinimia lui Garibaldi, dânsa s'a înrolat în batalionul voluntarilor garibaldieni, luptând în toate bătăliile dela 1866, alături de bărbatul său, căpitanul Donadoni. Veneția îi pregătește funeralii solemne.

O recepție istorică la ambasada germană din Paris. La dîneul dat Miercuri seara de ambasadorul Germaniei la Paris în palatul ambasadei germane, au luat parte pe lângă d. Poincaré cu doamna, și ambasadorii Austro-Ungariei și Italiei. Urmă o recepție la care au asistat aproape două mii de invitați.

Căsătorie. Dsoara Marioara I. Popa din Săliște (com. Sibiu) se va cununa Duminecă în 25 Ianuarie cu d. Ioan Lipovan învățător în Cherechiu. — Felicitări.

Demnitarul casei militare a principelui de Wied în Albania. „Neuwieder Zeitung” află că căpitanul Thilo de Trotha, a fost numit șeful casei militare a principelui de Wied ca Soveran al Albaniei. D. de Trotha, care e în vârstă de 31 de ani, era căpitan în regimentul grenadirilor gardei și a luat parte la lupte din Africa germană de sud-vest.

Premiu pentru un sbor dela Paris la Heliopolis. Din Paris se anunță: Baronul Empaia a pus la dispoziția Ligei aeriene un premiu de 15.000 franci pentru o cursă cu aeroplanul dela Paris la Heliopolis. Suma asta va fi adaogată la suma de 25.000 franci, ce Liga aeriană a designat-o premiu pentru cursa Paris—București—Constantinopol—Egipt.

Călătoria lui Venizelos la Viena. După cum se anunță din Roma, în cercurile diplomatice de acolo se menține știrea că primul ministru grec, Venizelos, după vizita ce o va face la Petersburg se va duce la Viena.

Zemstvoudile. În urma unui rescript imperial, ministerul de interne al Rusiei a publicat o istorie a zemstvoudilor. Această instituție inițiată sub împăratul Alexandru al II-lea, reformată sub Alexandru al III-lea, a realizat și justificat speranțele și rolul binefăcător al nobilimei, mereu gata să dea o pildă de jertfe de sine pentru binele țării sale.

Împăratul și-a exprimat recunoștința sa tuturor instituțiilor care au contribuit la activitatea zemstvoudilor.

„Vals” sau „Tango”? Arhiepiscopul din Paris a prohibit dansul „tango”, ca un dans de perdițiune și confesorii îndeamnă pe credincioși să frecventeze balurile cinstite unde se dansează valsul. Un redactor dela ziarul parizian „Le Matin” a dat peste un număr cu data de 4 Iunie 1824 al ziarului parizian „La Fleur de Lys”. Acel ziar, sub titlul „Indecență deplorabilă” a publicat atunci următorul articol:

„Un dans numit waltzer sau valse, venit din Germania, este foarte mult agreat în înalta societate. S-au dat, de curând, câteva baluri, în saloane aristocratice, la cari doamne creștine; — și multe sunt mame de familie, — au dansat valsul în brațele unor cavaleri cari pentru ele erau străini. Soții au văzut astfel pe femeile pe cari le iubesc și le respectă săltând strâns îmbrățișate de bărbați cari nu erau ai lor. Nu îndrăznim să descriem acest dans imoral și anti-social și constatăm cu tristete că ei a cucerit mai cu seamă sufragiile acelor cari au misiunea de a da poporului exemple de decadentă și de virtute. Predicatorii au primit ordinul de a condamna, dela înălțimea amvonului, acest waltzer care zăpăcește spiritele, turbură inimile și perde sufletele”.

Astăzi valsul este pe deplin autorizat de cei mai intransigenți moralități? Nu va deplânge oare, vrednă, arhiepiscopul din Paris, afurisenia „tango”-ului?

Foamete în Iaponia. Se anunță din Tokio că populația din nordul Iaponiei este amenințată de foamete. Peste o sută mii muncitori se află fără lucru.

Gerurile din Algeria. Se telegrafiază din Alger că în toată Algeria e un frig cum nu s'a mai pomenit vre-odată. În regiunile deluroase ninge de câteva zile încontinuu. În marca Cabiblică adică ținutul cuprins în Bugia și Gibelli multe case s'au prăbușit sub greutatea zăpezii. Câteva persoane au și murit. Pe drumul de fer Alger—Constantin, circulația trenurilor a fost întreruptă. La Zialar un acar a fost găsit îngropat în omăt. (A. T. I.)

Din ciudățeniile modei. Ultima invenție mai excentrică a modei pariziene este desființarea ciorapilor.

Evenimentul era fatal. Eleganțele începuseră cu ciorapii foarte transparenti; apoi au adoptat coturnul, în urmă foile cu crăpătură laterală, ca să nu-și ascundă pulpele armonioase... Suprema routate consistă acum în a nu mai purta de loc ciorapi, pentru ca întoarcerea spre costumul directoratului să fie mai complectă și precisă. Se poartă pe piciorul gol o gheată de mătase destul de înaltă, cu panglici de mătase încrucișate pe pulpă. Dar pentru că, la coborârea din automobil frigul e prea simțitor, elegantele își scufundă piciorușele în niște șoșoni blăniți, pe cari îi lasă la garderobă, odată cu blana și cealaltă. Natural că o astfel de modă deschide un câmp vast tuturor ciudățeniilor posibile... Astfel, o încântătoare artistă dela „Odeon” din Paris poartă pe piciorul gol un mare sahir cercuit cu aur...

Ofițeri turci în Cirenaica. Ziarul „Giornale d'Italia” află că ofițeri turci cari s'ar găsi încă în Cirenaica aparțin garnizoanei din Adrianopol, pe care dânsii ar fi părăsit-o, după predarea orașului, în urma indemnului fostului ruder din Tobruk, El Gibani, ce le făgădui onoruri și răsplătă din partea marelui Senus. În fruntea acestor ofițeri otomani aflători în Cirenaica, este Neghib bey, care în primăvara viitoare pregătește o răscoală a Arabilor și Beduinilor din ținuturile din Tobruk și Degus.

x Faci mare economie de bani! dacă pregătești acasă din esență rom, licher, cognac și rachiu: Esență de rom 40 fileri; Esență de licher 50 fileri; Esență de cognac 40 fileri; Esență de rachiu 30 fileri. Instrucțiune pentru

modul de întrebuintare gratis. 1 litru de rom englez veritabil cu sirop de ananas sau vanilia, cu o cutie de tea numai 2 cor. 40 fileri. — Prețurile romurilor cumpărate dela societatea funcționarilor per litru 3 și 5 cor. Ceaiuri veritabile rusești și chineze per decagram 8, 10, 12, 16 și 20 fileri, ori în pachete originale. Prețuri speciale: 1 litru cognac cor. 3.—; 1 litru rachiu de drojzii cor. 2.40; 1 litru rachiu de prune cor. 3.—; 1 litru licher orice soi cor. 3.—; 1 litru spirit denaturat 96% cor. 2.60. Comandele poștale se expediază imediat. — De vânzare la FEKETE MIHALY, drogheria la „Inger”, Marosvásárhely, vis-à-vis de Transsylvania. — Șampanii și vinuri. Ciocolată. Prăjituri pentru ceai. (Fe 1523.)

Cronica socială.

Serbări culturale în Banat-Comloș. Insuficienții români din Banat-Comloș au fost cei dintâi, cari au știut să serbeze într'un mod cât se poate de solemn memoria eroului nostru național Aurel Vlaicu. Ziua acestor serbări, ziua sf. Ioan Botezătorul a fost un adevărat praznic național pentru Românii din Banat-Comloș și jur. Ca să dea acestui praznic o însemnatate mai mare, comloșenii au invitat la serbările lui Vlaicu și pe M. On. d. Vasile Goldiș și corul seminarului gr.-or. român din Arad. Spre cea mai mare părere de rău a comloșenilor, dl Goldiș nu le-a putut satisface dorința, fiind împiedecat de interese superioare ale neamului. A fost însă substituit printr'un vrednic profesor Dr. Avram Sădean.

Primirea ce s'a făcut oaspeților arădani nu se poate descrie; a fost o primire, la care nime nu s'a putut aștepta. Gara era tixită de lume, iar corul gr.-or. din Banat-Comloș a întonat la sosirea trenului „Imnul Unirii” cu o frumusețe și însuflețire rară. Dl învățător-director Teodor Bucurescu binevintează oaspeții arădani cu o vorbire, care emoționează pe toți. Insuflețit îi răspunde M. O. dl prof. Dr. Avram Sădean, mulțămind comloșenilor de această primire neașteptată.

De aci pleacă lumea la biserică gr.-orientală, unde după sfânta liturgie se face sfîntirea steagului „Aurel Vlaicu”, săvârșită de P. O. părinte protopop Mihai Păcățianu, asistat de preoții locului N. Bălan și Dr. Ștefan Cioroian. Părintele protopop printr'o cuvântare potrivită arată însemnătatea și meritele lui Vlaicu pentru înaintarea culturală a Românilor și lămurște, că scopul acestor serbări este înființarea unui fond „Vlaicu”, din care să se facă în biserică gr.-or. din Banat-Comloș în fiecare an părăstas pentru odihna acestui suflet mare. Atât la liturgie, cât și la sfîntirea steagului a cântat corul seminarial.

După amiază a urmat sezătoarea închinată tot memoriei marelui nostru Vlaicu. Dl Dr. Ștefan Cioroian deschide sezătoarea prin o cuvântare avântată, arătând, că un popor numai atâta vreme are drept la viață, câtă vreme își cinstește bărbații mari, cum a fost și Aurel Vlaicu. Accentuează mai presus de toate conștiința națională. Ia apoi cuvântul d. profesor Dr. Avram Sădean, care vorbește despre dezvoltarea culturală a Românilor în veacul XVI și XVII și suferințele și încercările, la cari au fost expuși Românii în aceste timpuri. Arată împrejurările triste, ce urmează războiul de 16 ani cu Turcii, pentru Românii din Banat și părțile unguerene, având de aci înainte să mai sufere și jugul erarhiei sârbești, pe lângă jugul secular de până aci. Arată mai departe, că mântuirea neamului nostru de pretutindeni vine dela școala ardeleană, dela cei trei învățători și preoți săraci, cei dintâi bărbați mari și distinși ai Românilor. Arată urmările binefăcătoare ale școlii ardelenice în Banat, unde mai întâi se făcu apostol al conștiinței naționale-bisericești Paul Iorgovici, căruia îi urmează Dimitrie Tichindeal și Moise Nicoară și alți fruntași din acea parte. Cuvântarea aceasta a dezvoltat atâta interes în țărani neobșinuți cu astfel de cuvântări, încât cu toată lungimea ei, cu toții sorbeau cuvintele auzite și sunt siguri, că bucuros ar mai fi ascultat-o zile întregi.

După executarea operetei „Crai Nou” urmează desvâirea admirabilului tablou, ce ne înfățișează pe Aurel Vlaicu și pe poetul Octavian Goga. Tabloul e desemnat cu multă artă de dl inv.-director Teodor Bucurescu, iar cadrul artistic e lucrat de sculptorul bănățean Buiuoc. Doar momentul acesta a fost cel mai înălțător. S'a potrivit foarte bine acestui moment solemn disertația frumoasă a părintelui Dr. Ștefan Cioroian. D-sa în cuvinte pline de duioșie ne expune accidentul fatal, care ne-a răpit ce-am avut noi mai scump, ne-a răpit pe Aurel Vlaicu. Ne înfățișează apoi fidel viața și faptele lui Vlaicu, cari au făcut cunoscut numele neamului nostru tuturor popoarelor culte din Apus.

Urmează cântecul „Pui de lei” executat foarte frumos de corul din Comloș, apoi poezia „Vlaicu” de M. Cuntan, declamată de teologul Vasile Medrea. Seara, sala spațioasă era așa de tixită, încât era imposibil să mai intre cineva. Se predau piesele „De pe urma beției” și „Ultima știclă”. Ambele au fost jucate frumos. Concertul se încheie cu trei cântări cântate de corul din B.-Comloș, și 5 cântări executate de corul seminarial din Arad. Corul din Banat-Comloș a fost condus de d. Petru Craiovan învățător, iar corul seminarial de teologul Cornel Givulescu, care promite mult. Trebuie să aducem laudă corului gr.-or. din Banat-Comloș, care poate cânta în rând cu un cor, cum e acela al seminarului din Arad. La finea concertului 13 flăcăi au jucat Călușerul și Bătuta. A urmat apoi petrecerea până în zori. Coresp.

BONOMIE

Bursa de cereale din Budapesta.

(După 50 kgr.)

— 23 Ianuarie.

Grâu pe Aprilie	11.91
Grâu pe Maiu	11.98
Grâu pe Octomvrie	11.01
Secară pe Aprilie	9.06
Secară pe Octomvrie	8.60
Ovăș pe Aprilie	8.—
Ovăș pe Octomvrie	7.92
Porumb pe Maiu	6.91

Târgul de vite în Sasseeș se va ținea în 26, 27 și 28 Ianuarie, târgul de mărfuri în 29 Ianuarie.

Bibliografie:

A apărut:

Take Policrat: Pământ și vot. București. Editura Librăriei Alcalay et Comp.

POȘTA ADMINISTRATIEI.

Basillu Hodoșiu, Iclandul mare, Am primit 14 cor. ca abonament pe sem. I 1914.
Constantin Micu, Bucovăț, Am primit 7.40 cor. ca abonament până la 31 Martie 1914.
George Popan, Rapoltul mare, Am primit 14 cor. ca abonament pe sem. I 1914.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Mulțămită.

Exprim mulțumitele mele vii tuturor, cari în durerea mea nemărginită pentru decesul iubitului și neuitatului meu soț

Vasile Papp,

m'au mângăiat prin condolențele lor.

Șimleul-Silvaniei.

Văd. Emilia Papp n. Mărcuș.

Pa 1776

Contra epidemiilor

trebuie să ne apărăm acum bine, deoarece scarlatina, pojarul, tifosul, vărsatul și alte boale epidemice izbucnesc cu mai multă putere după vara caldă, decât în alte anotimpuri; de aceea e de lipsă ca la fiecare casă să se găsească un desinfector sigur. Cel mai sigur desinfector al timpului prezent este

Lysoform-ul

fără miros, nu e otrăvitor, ieftin și în sticle originale; prețul 80 filleri în orice farmacie și drogherie. Are efect grabnic și sigur, din care cauză medicii îl recomandă totdeauna pentru desinfecția paturilor bolnavilor, la pansamente antiseptice (la răni și umflături), pentru spălarea mânilor și a feței, pentru păzirea contra epidemiilor, pentru irigarea părții genitale a femeilor, etc.

Săpunul-

Lysoform

e un săpun de toaletă fin, ușor, conține 1% lysoform și are efect antiseptic. Se poate întrebuița la pielea cea mai delicată și la copiii de țintă; înrumsetează, catifelează și parfumează pielea. O singură încercare ajunge pentru ca în viitor să folosiți numai acest săpun.
1 buc. 1 cor.

Fodormenta- Lysoform

apă de gură cu un efect foarte antiseptic. Imediat încetează mirosul greu de gură și conservă dinții. Se mai întrebuițează, la ordin medical, ca gargară la aprindere de gât, boale de gât și contra guturaiului. Câteva picături ajung la o jumătate pahar de apă.
1 sticlă originală 1 cor. 60 fill.

Toate preparative-lysoform se vând în orice farmacie, drogherie sau băcănie. La dorință se trimite gratis și franco interesanta carte „Egészség és fertőtlenítés”.

Unde nu se găsește Lysoform acolo trimitem imediat pentru suma de 6 coroane trimeasă înainte 3 sticle Lysoform, 2 buc. săpun și 1 sticlă apă de gură.

Dr. Keleti și Murányi
fabrică chimică în UJPEST.

(Ke 1769)

Caut
un substitut de avocat
sau
candidat de avocat
cu practică. Aplicare imediată.
Dr. IUSTIN POP, avocat
(Po 1773) Déva.

CONVOCARE

la adunarea generală ordinară a Reuniunii I. de înmormântare a locuitorilor gr.-or. din Bistrița, care se va ține Duminecă în 25 Ianuarie 1914 st. n. la orele 11 s. m. în capela română gr.-or. din loc sau în caz când nu s'ar prezenta membrii în număr recerut conform statutelor atunci în 1 Februarie 1914 st. n. la orele și locul sus numit, fără privire la numărul membrilor, cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării prin președinte.
 2. Raportul comitetului despre anul de activitate 1913.
 3. Raportul casierului despre starea cassei cu finea anului 1913.
 4. Raportul comisiunii cenzurătoare despre anul de activitate 1913.
 5. Alegerea unui membru în comisiunea cenzurătoare.
 6. Propuneri și interpelări.
 7. Inchiderea adunării prin președinte.
- Din ședința comitetului Reuniunii ținută la 28 Decembrie 1913.

Pentru comitet

Dr. V. Pahone, director.

Pa 1775—1

Beură excelentă și cu gust bun, care produce sânge. — Recomandată de medici contra boalei de anemie, lipsă de sânge, nervositate, reconvalescență.

Intuinează producerea sângelui, întărește mușchii și nervii, dă apetit fără a avea ceva urmări neplăcute asupra stomacului sau la dinți.
Prețul unei sticle mari . . . Cor. 3.50
" " " mici . . . " 2.—

Se capătă în toate apotecele. — Depozitul principal la
GUIDO FABRITIUS,
Pa 1047 apotecar în Sibiu.

Cu brevet ces. și reg.
bandage cu gumă-pelotă pneumatică
legătore p. pânzece,
ciorapi de gumă,
picioare artificiale, mâni artificiale, corsete speciale.
obli'oare p. corp mașini de umblat și rezimat precum și totfelul de articlii în bransa îngrijii bolnavilor
execută conform celor mai moderne principii de tehnică cu prețurile cele mai moderate de fabrică

KELETI J.

fabrică de bandage și mașini obli'oare p. corp brev. ces și reg.
Fond. 1878 Telef. 17—76. Bpest. IV., Koronaherceg-u. 17.
Cel mai nou prețurent ilustrat gratis și franco.

Filmurile grăitoare

ale lui

EDISON

în

Palatul cultural

In 26 Ianuarie n.

începutul reprezentațiilor la orele jumătate la 7 și jumătate la 9.

In 27 Ianuarie n.

începutul reprezentațiilor la orele 5, jumăt. la 7 și jumăt. la 9.

E 1777

Bătăturile,

la 957

scorțoșenia pielii, urciorii de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 zi dacă folosești „CANNABIN”

1 sticlă 1 cor., francată
1 coroaană 40 fil., 3 sticle franco 3 cor. De vânzare

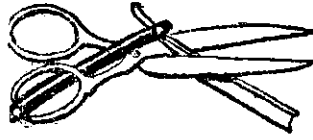
la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Klály-u. 12 și la preparator: Dr. E. FLESCH, farmacia la „CORDANĂ” la Győr.

NIG. VINTILLA

cea mai excelentă ascuțitoare artistică și pentru scobit în Ardeal, cu putere electrică.

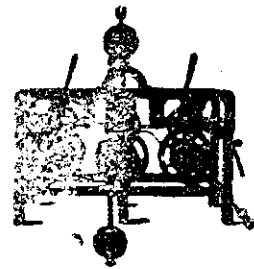
Am onoare a aduce la cunoștința on. public că am înființat în SIBIIU (Nagyszeben), str. Cisnădiei 43.

o ascuțitoare pentru cuțite, artistică și de scobit, atelier pentru nichelare și galvanizare, după cerințele cele mai moderne, unde se execută totfelul de lucrări în această branșă; execută aparate medicale, ascuțesc și nichelază. — Pentru ascuțirea bricilor, foarfecilor și mașinelor pentru tunderea părului și barbei oferim garanția cea mai mare.

VI 1277

6 buc. briciuri trimise spre scutire retrimite acasă o fac pe cheltuiala mea proprie. Nichelări, ascuțiri, reparări, lucrări de cuțitar, șlefuri de sticlă pentru optică, se execută pe lângă garanția, cu prețuri ieftine. — Obiecte veritabile de oțel englez și suedez cu prețuri ieftine.

Oroloage de turn

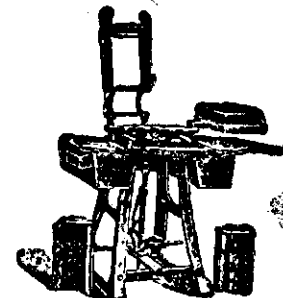
pentru palate, aces comunale, fabrici, locuințe private regulate și aranjază mai favorabil:

Müller János

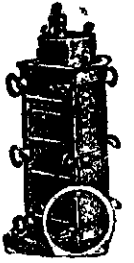
Succesorul lui Mayer Károly
de la prima aranjare cu vapor a fabricii de oroloage din

Budapesta, VII., Tökölly-ut n-rul 52.
(Casa proprie).

Cataloge și specificații de prețuri trimit gratis
Nr. 102-25

VALORIZARE de NISIP!

Cine are nisip mult să ceară în interesul propriei următoarele cataloage și prospecte
Sa 985-30

F. 3. Forme și unelte pentru pregătirea articolelor de beton.

F. A. Fabricarea țiglei de beton orânduită la lucru de mână.

Cs. G. 4. Fabricarea țiglei de cement pentru lucru de mână.

B. B. 1. Fabricarea blocurilor de beton.

C. S. 1. Fabricarea tablelor mozaic și cement.

Să ceară totodată examinarea gratuită a nisipului, mergerea la fața locului a inginerului nostru și să examineze mașinile noastre de valorizarea nisipului.

Fabrică de mașini p. industria de nisip.

SZANTO és BECK

ingineri

BUDAPEST, VII., Viola-utca 7.

In 26 Ian. n. seara la ora 1/27 și 1/29

„ 27 ” ” ” ” ” 1/27 ” 1/29

și după amiază reprezentație pentru tinerime în sala mare a „Palatului cultural”.

KINETOFON

Minunea lui Edison:

Filmul grăitor

M. S. regele, când i-s'a prezentat kinetofonul lui Edison, scenele într'atâta l-au răpt pe M. Sa încât și-a manifestat uimirea prin următoarele cuvinte:

„Doară asta e înșasă viața!”

„Doară asta mai mult decât minune!”

Bilete se vând la:

Librăria lui WEISZ LEO

ARAD, palatul Minorilor.

E 1671

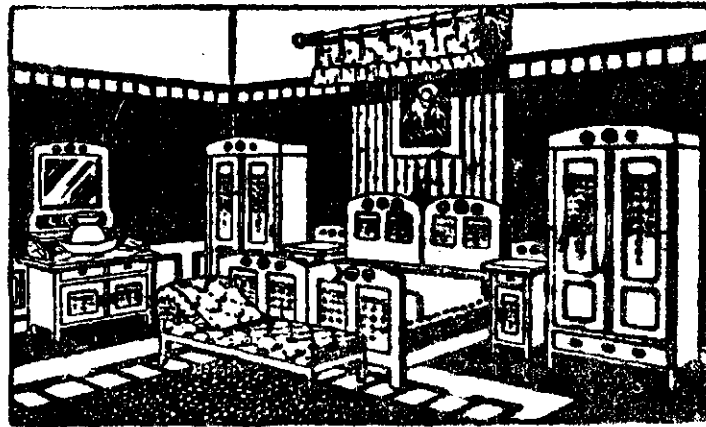
STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile
VĂRȘET, strada Kudritzner n-rul 44-46.

Cea mai renumită mare fabrică de mobile din sudul Ungariei (VERSECZ).

Sa 118-129

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de pianе excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut.

NOUȚATE!

NOUȚATE!

Cremă de VIORELE

franceză, pentru față are efect nelntrecut.

După afirmațiile chimiștilor renumiți acesta e cel mai bun și mai nevătmător mijloc cosmetic pentru față. Intrebuintând această cremă de vioarele franceză, atât tinerii cât vrăstnicii capătă o față de-o frumseță extraordinară, după o întrebuințare de 2-3 ori pielea feței se inviorează, se catifelează și primește o culoare albă trandafir, dispar încrețiturile, sbârcoiturile, pistruiile (alunetele), petele și orice fel de sgrăbunțe. CREMA de VIORELE franceză nu numai înfrumusețează fața, ci o și conservă și o scutește împotriva influențelor vremii, soarelui și a vântului. Crema de vioarele franceză se poate întrebuința și ziua, pentruoă pielea o absoarbe curând și nu scipește de ea, iar după întrebuințare nu mai e necesar a întrebuința și pudră.

O pregătește și se poate comanda cu poșta dela **IVACSKOVICS M. farmacia „Szent-János” NAGYKIKINDA.** Un borcan

Comandă de 6 borcane expediarea se face franco. Tot acolo se poate comanda și preparatul „NOABIN” a lui Ivacs-kovics care este cel mai excelent și mai nestrictos vaporator pentru păr care în decurs de 10 minute dă părului culoare castanie închisă sau neagră, așa, că nici chiar cei din apropiere nu pot observa vopseana, nu murdărești și menține culoarea luni de zile. — Prețul unei sticle 3 cor. Să ne păzim de imitații și falsificațiuni!

Cine vine mai departe fabricatul meu, acela capătă 1 tuțet cu 8 coroane 40 filer și îl trimite franco.

Prima fabrică de bănci de școală
brev. reg. ung.

Liferează

cele mai moderne și mai bune
bănci de școală

brevetate sistem „Feiwei”,
„Zahn” și „Rettig”, mo-
biliar pentru școli aparate de
gimna-tică, mobilier modern
pentru biserici, bănci pentru
biserici și mobilier pentru
:: grădinile de copii. ::

Fe 1288

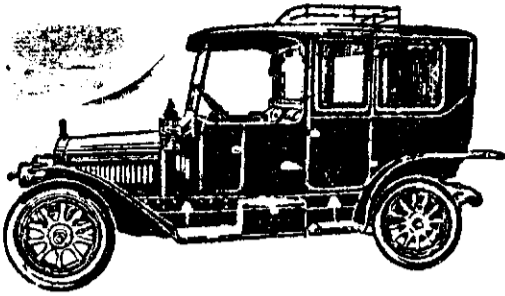
Prețurent gratis.

Fabricarea aranjamentelor de
birouri moderne.

Reparaturi de motoare și automobile în orice
mărime execută în atelierile mecanice de mașini

W. BENKER

SIBIU, Lederer-gasse nrul 30.

Specialitate: Aparate electromagne-
tice de aprins. — Roți dințate, tăiate.

Be 1276

KOVALD COLOREAZĂ ȘI CURĂȚĂ

Kovald Péter és Fia

atelier pentru vopsitoria de stofe, tort și blano, curățire chimică și spălătorie cu aburi

BUDAPEST, atelier și prăvălie
principală în bul. VII., Szövetség-utca 35-37.

TELEFON: József 18—00 și József 15—71.

Secție postală deosebită pentru comanda din provincie.
Stabilimente colectoare în toate părțile capitalei.
Reprezentanți în cele mai multe orașe din provincie.

Ko 1612

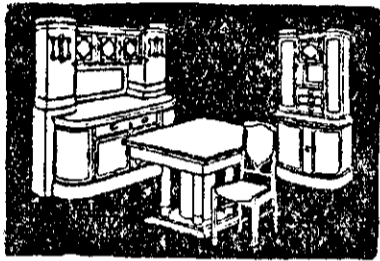
KOVALD COLOREAZĂ ȘI CURĂȚĂ

Hinger József

tâmplar pentru edificii și mobile

Alba-Iulia, (Gyulafehérvár) str. Séchenyi nr. 10.

(Casa proprie).

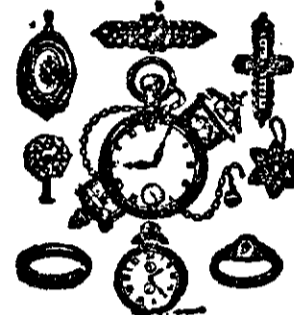
Pregătește orice lucrări din acest
ram atât noi cât și reparaturi; lu-
crări pentru clădiri, aranjamente
complete pentru școli, biserică,
locuințe, birouri etc., din material
bun și uscat după model sau din
combinație proprie. — Prețuri con-
venabile, serviciu coulant se garant.

(Hi 1280)

Dacă vorești să ai un clasornic excepțional sau dacă
vorești să-ți fie clasornicul reparat cu specialitate te
:: adresează clasornicarului ::

WILHELM ZEY

în SIBIU, Piața-mică numărul 16.,

unde se capătă cu prețuri conve-
nabile, pe lângă garanță totfelul de
orologie pentru buzunar, —
pentru părete, și — sunătoare.

Fiiți atenți la firmă!

Ze 1278

Fiecare trebuie să știe că fotograficul

VICTOR MYSZ DIN SIBIU

și-a vândut atelierul din strada de mai
nainte iar acum și-a deschis un

atelier fotografic de artă

corespunzător cerințelor moderne în
SIBIU, str. Elisabeta nrul 34.,
unde execută totfelul de fotografieri arti-
stice cu prețuri convenabile. — Fotografi-
lor amatori li-se acordă favoruri. (Mi 1587)

Pe timp închis fotografiile se execută la lumină electrică.

Primul, unicul fabricant de instrumente muzicale în
SIBIU. — Specialist în confecționare de violine.

Babós Béla

Sibiu, mai înainte Piața mică 24, acum
str. Urezului (Relapergasse) 2.

Depozit bogat și bine asortat în violine de
școală precum și în violine de maestru
vechi și noue, citere, clarinete, de metal de
suflat harmonice și părțile lor constitutive ș. a. m.

Gramofoane și plăci

în cea mai mare alegere. — Coarde din străi-
nătate cu garantat quint curat. — Re-
paraturi se execută prompt și în mod artistic.

Cereți catalog gratis și franco.

(Ba 1586)

FABRICĂ TRANSILVA-
NIANĂ DE BRĂNZETURI
DE OAIE CU PUTERE
ELECTRICĂ.

Carl Albrecht

Sibiu, str. Burgergasse nr. 13-15

Oferă cele mai renumite soiuri de brânză.
Brânză secuiască, recunoscută de cea mai
fină specialitate în lunile Martie—Septem-
vrie. Brânză de prima calitate, unsuroasă
și dulce, în lunile Septembrie—Februarie.
Brânză de oaie Scunda, mai puțin unsu-
roasă. Cea mai bună calitate de brânză de
munte în burduf. Producțiune zilnică,
— proaspete, expedate cu ramburs. —

Liste de prețuri și probe se trimite la
cerere gratuit și franco.

A 1279

CEL MAI MODERN INSTITUT TIPOGRAFIC
ROMÂNESC DIN UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

„CONCORDIA”

SOCIETATE
PE ACȚIUNI

ARAD,

STR. ZRINYI
NRUL 1/a.

Fînd aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și
patrie, ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de
tăiat și mașini de vărsat clișee, precum și cu cele mai
moderne litere, primește spre executare totfelul de opuri, re-
viste, foi, placate, registre, tipărituri pentru bănci
și societăți, precum și tipărituri advocaționale, invi-
tări de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri
funerale se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot
felul de lucrări de aceasta bransă dela cele mai simple până la
cele mai fine. — Executare promptă. — Prețuri moderate.

11-312-30

De aproape 50 de ani renumita firmă

Heldenberg

din SIBIU str. Heltauer 9

este cele dintâi și unicul magazin de pianuri și harmoniuri al Transilvaniei, al cărei proprietari sunt specialiști în construirea pianurilor și au și diplomă de conservator. Oferă on public :

pianine, pianuri și harmoniuri,

instrumente alese cu pricepere dela cele mai bune firme cu cele mai ieftine prețuri de fabrică pe lângă deplină garanță.

ATENȚIUNE!

ATENȚIUNE!

Nici un român să nu-și cumpere mobile până ce nu vizitează
PRIMA FABRICĂ ROMÂNEASCĂ DE MOBILE

EMIL PETRUȚIU

în SIBIU (Nagyszeben) str. Sării (Salzgasse) 37.

care execută totfelul de mobile moderne în toate stilurile, — ca garnituri pentru

dermitoare, prânzitoare, saloane și tapeterie proprie.

EXPOZIȚIE ZILNICĂ cu garnituri complete. Construlește toate lucrările de lipsă pentru biserici vechi și noi și binale, pe lângă executarea cea mai solidă; promptă și pe lângă garanță.

Telefon: 47.

(Pe 1348)

Telefon: 47.

ATENȚIUNE!

ATENȚIUNE!

Alifie „Măgnas” p. față:

singurul mijloc cosmetic nevătămător, contra sgrăbunțelor, depoirii pielii, petelor din față, crepării pielii, roșeaței și contra tuturor boalelor de piele. După întrebuințarea unei singure tegle dispar sbârciturile feței. Prețul 1 tegle 1 cor. 50 fl. Pudră „Măgnas” (în 8 culori) 1 cutie 1 cor. 50 fl. Săpun „Măgnas” 1 cor. 20 fl.

Cosmetic „Măgnas” pentru mâni:

foarte folositor pentru catifelarea mânilor roșii, degerate, crepate, aspre și sbârcite. E de prisos a se mai întrebuința glicerină și vaselină, deoarece efectul cosmeticului „Măgnas” e sigur și acest cosmetic poate fi întrebuințat și ziua. — Prețul 90 fl.

„Anti-berussin”:

mijloc excelent contra tusei și răgușelii, respirației grele, catarului, tusei măgărești la copii. — Prețul 1 cor. 80 fl.

Spirit „Prima”:

mijloc excelent contra reumei și podagrei, durerii de cap și de dinți. După 1—2 întrebuințări are efect sigur. — Prețul 1 sticle mari 1-50 fl.

Spirit „Cappilloform”:

singurul mijloc excelent contra căderii Părului. — Prețul 1 cor 50 fl.

„Deutoform” apă pentru gură:

cel mai bun mijloc contra mirosului rău de gură și pentru împedarea stricărei dinților. — Prețul 1 cor. 50 fl.

Balsam de Ardeal pentru stomac:

mijloc excelent contra durerilor de stomac, lipsei de apetit, incuierii scaunului, stomacului stricat și boalelor de stomac. — Prețul 1-50 fl.

Vopsitor pentru păr:

în culoarea neagră, întunecată și brunăată deschisă, mijloc excelent și durabil, nu murdărește albiturile de pat. — Prețul 5 cor.

Regenerator pentru păr:

codă părului cărunț culoarea originală. — Prețul 1 cor. 20 fl.

Contra ciumei de porci:

precum și în contra tuturor boalelor porcilor, cel mai excelent medicament, recomandat de către medici, este praful de Ardeal pentru porci — Prețul unei cutii mari 1 cor., o cutie mică 50 fl. O singură întrebuințare a prafului de Ardeal pentru galițe încetează perirea galiților. — Prețul 1 cor.

Hypnoneruin:

singurul mijloc sigur și probat contra nervosității și a insomniei. Prețul 3 cor. — Toate medicamentele mai sus amintite se află de vânzare și se pot comanda numai la farmacia lui

KELEMEN SÁNDOR ZILAH. Vă-păști de imitații!

Agencia principală a fabricii de mașini a căilor ferate Imp.

și reg. Mare depozit de mașini de îmblățit, motoare cu benzină, absorbitoare de gaz, cu gaz, locomobile, mașini cu aburi, aranjamente pentru mori totfelul de mașini și reevizite economice. Noutate! Patent Record II, mașini de semănat, excelentă: 3 mașini combinate.

Agencia fabricii de mașini Massey-Harris soc. pe acții în

TORONTO (America-nordică), pentru legarea snopurilor, mașini secerătoare, aparate pentru cositul ierbei, tăvălicuri și grăpi cu colți. Noutate! Mașină sistem Massey-Harris pentru grebarea brezdilor combinată cu aparat pentru întorsul fânului, două mașini combinate, executate din oțel.

Agencia fabricii de mașini FEHÉR MIKLÓS soc. pe acții

BUDAPENTA, pentru locomobilele „Record” cu benzină, pluguri, îmblățitoare și vehicule, — pentru mănarea morilor, motoare cu benzină și oleiu brut și achizite pentru mașini de îmblățit, precum și aparate de tăiat pentru mori și pentru despicarea lemnului. Aranjamente complete pentru cemeră de nutrețuri.

Agencia soc. pe acții Alfa Separator

pentru totfelul de mașini pentru lăptării, aparate pentru răcirea untului, vase pentru lapte, aranjamente complete pentru lăptării; cele mai bune aburitoare pentru nutrețuri.

Automobile, autobusuri în orice mărime cu garanță.

Mașini pentru transportări greutăți cu aburi și benzină

Ardesie-Eternit, cel mai bun material pentru acoperit.

Schimb de orice fel de mașini de îmblățit; motoare, mașini și rechizite economice excelente.

Achizite pentru orice mașini, cu prețuri ieftine.

Reparaturile mașinilor și a rechizitelor economice se execută cu specialitate și cu prețuri foarte ieftine.

Birou și deposit: **IOSIF LÁNYI** Brașov strada Lu-gă 201. Telefon Interurban: 382.

(L. 505)

INȘTIINȚARE.

Aducem la cunoștința on public, că despărțământul nostru de covoare l-am predat domnului

JONÁS BERTALAN,

care-l va conduce și pe mai departe în localitățile noastre.

lar, întreprinderea noastră de aranjamente moderne pentru birouri am amplificat-o. Acest nou despărțământ al nostru dela 1 MAIU n. se află

în nouele noastre localități

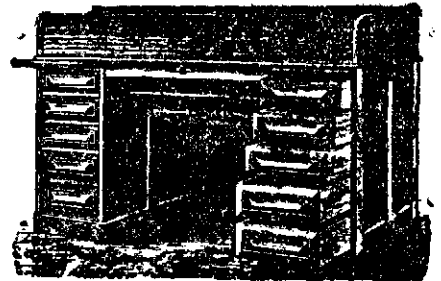
din palatul MERBL (lângă prăvălia-Linoleum).

Ca reprezentanți principali în sudul Ungariei ai renumitei mașini de scris SMITH PREMIER și JERRY și ai mobilelor americane pentru birouri, fimem în localitățile noastre

expoziție permanentă de mobile p. birouri și mașini de scris.

Cercetarea acestei expoziții nu obligă să cumpărați.

Considerând că atelierul nostru de reparări l-am mărit și l-am aranjat modern precum și în urma excelențelor condusă-ori, suntem în măsură a satisface celor mai delicate pretențiuni în mod prompt și conștințios. Rechizitele noastre americane sunt din calitate excelente, și se vând cu prețuri

originale de fabrică. Primim și mai departe îngrijirea mașinilor de scris și reparări și orice comandă o executăm în modul cel mai culomt și prompt. — Rog și pe mai departe binevoitorul sprjin suntem cu stimă:

Maitinszky Pál és Társa, Temesvár.

prima întreprindere de aranjamente moderne pentru birouri și stabiliment de mașini de scris „SMITH” din Ungaria-de-sud. Ma 199

60 fl.
+ 20 fleri
porto poștal

Veste bună pentru iubitorii de carte românească!

60 fl.
+ 20 fleri
porto poștal

Calendarul partidului

național român din Ungaria și Ardeal pe anul **1914**

este gata și zilnic se expediază cu poșta și cu trenul în toate părțile locuite de Români, și anume: în *Ungaria, Ardeal, România, Bucovina, America, în statele din Balcani*, etc. — Calendarul partidului național român este

cel mai mare, mai bogat și mai ieftin calendar românesc.

Articolele însuflețite, poeziile admirabile, învățăturile folositoare tuturor fiilor neamului românesc, precum și glumele și poveștile morale, — toate scrise de cei mai de seamă scriitori ai noștri fac din acest calendar un odor prețios, care n'ar trebui să lipsească din casa nici unui frate român.

Calendarul partidului național este cea mai însemnată publicație românească la noi în acest gen, și este singurul calendar care, prin conținutul său foarte bogat, poate mulțumi pe oricine. — Nimeni să nu-și cumpere calendar pe anul 1914 până nu a văzut mai întâiu Calendarul partidului național român.

Condițiunile de vânzare:

Calendarul partidului național român se vinde *numai pe bani gata*. Prețul unui ex. 60 fileri, iar pentru trimiterea cu poșta 20 fileri deosebit.

dela 10 ex. până la 14 ex. cu 15%^o rabat, nefrancat ;
 „ 14 „ „ 36 „ 20%^o „ „
 „ 36 „ „ 72 „ 20%^o „ franco;
 „ 72 ex. în sus cu 25 procente rabat, franco.

Pentru „România“ costă exemplarul 1 cor. 10 fleri.

Nici pe așteptare și nici cu rambursă 1—5 ex nu trimitem deoarece porto face mult! Asemenea cereri nu se vor lua în considerare. — Se poate procura dela

Administrația ziarului „Românul“, Arad, str. Zrinyi nr. 1

60 fl.
+ 20 fleri
porto poștal

Singurul calendar care poate mulțumi pe oricine!

60 fl.
+ 20 fleri
porto poștal

Cea mai însemnată publicație românească la noi în acest gen!

Cel mai mare, mai bogat și mai ieftin calendar românesc!